

Gorenjski Glas

PETEK, 9. OKTOBRA 2020

LETO LXXIII, ŠT. 81, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Premier: Vrag je odnesel šalo

Predsednik vlade Janez Janša je predstavil načrt ukrepov ob drugem valu epidemije covid-19. V minulih dneh smo presegli tristo odkritih okužb na dan. Stroka opozarja: zmanjkuje postelj in kadra. Okužbe se širijo med zaposlenimi v zdravstvu in šolah, v domovih za starejše, na zabavah ...

SUZANA P. KOVAČIČ, URŠA PETERNEL

Ljubljana – Kot je v torek povedal predsednik vlade Janez Janša, je vlada načrt ukrepov sprejela po posvetu s stroko v drugem valu epidemije covid-19. Ukrepi so razdeljeni v zeleno, oranžno in rdečo fazo. Zeleno fazo živimo že nekaj časa, zanjo so značilni predvsem nošenje zaščitnih mask, upoštevanje medosebne varne razdalje, čistoča rok. V oranžni fazi, v kateri smo trenutno, je več omejitvenih ukrepov

za zaježitev širjenja virusa. Od srede so obvezni razpršilniki za razkuževanje rok na vhodih in ob dvigalih večstanovanjskih stavb, od danes tudi strežba samo sedečim za mizami, zbiranje do deset ljudi javno in zasebno, v primeru organiziranih prireditvev (športnih, kulturnih, skupščin družb ...) pa je dovoljeno do petsto ljudi, če organizator dobi dovoljenje NIJZ. Tega bo Cerkev potrebovala za izvedbo maš. Prireditve (tudi poroke) ne smejo imeti zakusk. Omejeno je tudi število oseb v zaprtih

javnih prostorih, kot so trgovine, banke, pošte, uradi ..., glede na velikost prostora – največ ena stranka na dvajset kvadratnih metrov, v to število ne sodijo zaposleni.

Če se bo epidemiološka slika še slabšala, v minulih dneh smo imeli že več kot tristo okužb na dan, so v oranžni fazi načrtovani strožji ukrepi: karantena posameznih regij ali občin, splošna prepoved obiskov v bolnišnicah in zavodih, zaprtje gostinskih lokalov ...

► 2. stran

Od danes je dovoljena strežba samo sedečim za mizami. Slika je simbolična. / Foto: Primož Pičulin

energija narave

SLOVENSKI PELETI

NAKUP PRI PROIZVAJALCU
KONSTANTNA KAKOVOST

IZVEN SEZONSKA CENA

www.lesnipeleti.si

info@lesnipeleti.si

051 250 440

S4Q
KAKOVOSTI RAZRED

OD 232,40 €/t

Stota obletnica plebiscita

Jutri, v soboto, bo minilo sto let od koroškega plebiscita.

► 3. stran

NOVO!
Prvi in največji
Miele
razstavn
prostor na
Gorenjskem.

Celovita
ponudba
aparatur
Miele.

www.etis.si

Vabljeni v
prenovljeni
salon ETIS!

Ljubljanska c. 30
Kranj

ETIS 30 LET

GORENJSKA

Vodnik zaokrožil obnovo cerkve

Muzejsko društvo Škofja Loka je izdalo umetnostno-zgodovinski vodnik po cerkvi sv. Miklavža na Godešiču, s katerim so simbolno sklenili od leta 1991 trajajočo obnovo cerkve, ki je sicer kulturni spomenik lokalnega pomena.

7

EKONOMIJA

Z inovacijami lažje do ciljev

V Domelu so nagradili inovativne sodelavce, ki so s predlogi izboljšav lani podjetju prihranili 528 tisoč evrov. Zlati nagrajenec je postal Jernej Trojar. Podelitev so izpeljali včeraj preko virtualnega dogodka.

9

CG+

Kako so adergaške preste postale vodiške

V Vodichah že četrta generacija družine Jagodic peče preste po receptu nun iz Adergasa, ki so jih na ta način pekli že v začetku šestnajstega stoletja. Čeprav so preste danes znane kot vodiške, pa izvirajo iz Adergasa.

11

ZADNJA

Prvi korak k oživitvi Koble

Občina Bohinj je z odlokom vzpostavila pogoje za podelitev koncesije za gradnjo žičniške naprave na območju dosedanje vlečnice Kozji hrbet na Koblji. V Bohinju upajo, da bodo morda lahko smučali na Koblji že to sezono.

24

VREME

Danes in jutri bo večinoma sončno z jutranjo meglo po kotlinah. V nedeljo bo oblačno in deževno. Občutno hladneje bo.

6/20 °C

jutri: večinoma sončno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Stoodstotno naravna rožna vodica sivke

Naravna rožna vodica sivke Yanumi je s svojo kombinacijo čudežnih sestavin odlični tonik, ki prodre globoko v pore, jih ne maši in je primeren tudi za kožo z madeži, aknami ali razbarvanostjo. Primerna je za vse tipe kože, še zlasti za suho in zrelo kožo, in za vse starosti. Uporabite jo lahko pred spanjem, ko jo nanesete na obraz pred naravnim negovalnim oljem Yanumi za nego kože in pustite, da čudežno deluje, tudi medtem ko spite in se regenerirate. Več informacij na www.yanumi.com.

Naročniku Gorenjskega glasa podarjamo naravno rožno vodico sivke Yanumi. Nagradno vprašanje: Za katere tipe kože se lahko uporablja stoodstotno naravna rožna vodica sivke?

Odgovore s svojimi podatki pošljite do srede, 21. oktobra 2020, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na kotichek@g-glas.si.

Nagrajenci

V nagradni igri, ki je bila objavljena 25. septembra, prejme karitejevo maslo Yanumi Mitja Slapar iz Križ.

V nagradnih igrah, ki sta bili objavljeni 29. septembra, prejme set za izdelavo vremenske postaje Silva Štern iz Kranja, šipkovo olje Yanumi pa Marija Oblak iz Srednje vasi v Bohinju. Nagrajencem čestitamo!

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme VERA VRTAČ iz Dupelj.

Vrača se Karl Erjavec

Kandidat za predsednika DeSUS je Karl Erjavec, predlagal ga je gorenjski pokrajinski odbor.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kranj – Na kongresu stranke DeSUS bo za predsednika kandidiral Karl Erjavec, dolgoletni predsednik te stranke, ki ga je pred meseci s predsedniškega mesta izrinila Aleksandra Pivec. Potem ko je Pivčeva zapustila predsedniško mesto in tudi stranko, je Erjavec zaslutil priložnost. Ta teden je zasedal Pokrajinski odbor DeSUS za Gorenjsko in sprejel sklep, da ga na 12. kongresu DeSUS predlaga za predsednika. Erjavec je podal soglasje h kandidaturi.

Julijana Bizjak Mlakar, ki vodi gorenjski pokrajinski odbor, to odločitev utemeljuje: »Eksperiment z novim obrazom se namreč ni dobro

iztekkel, saj se je stranka, namesto da bi vse moči usmerila v uresničitev svojega programa, ukvarjala še z aferami sedaj že bivšega predsednika. Slovenija potrebuje stranko DeSUS, ki se bo zavzemala za koristi starejše generacije in v dobro ostalega prebivalstva. Pokrajinski odbor meni, da je Karl Viktor Erjavec edina oseba, ki je sposobna stranko DeSUS ponovno strniti, jo konsolidirati in jo na parlamentarnih volitvah pripeljati v parlament, tako da bo stranka lahko uresničevala svoj program, pomemben za starejšo generacijo. Članom pokrajinskega odbora je Karl Viktor Erjavec predstavil svoj program, ki smo ga prisotni sprejeli z odobravanjem.«

Svojevtrstno srečanje kmetov na Ponikvi

Kranj – Letošnje vseslovensko srečanje kmetov bo prilagojeno koronarazmeram. Organizatorji tokrat namesto na Ponikvo in na Slom, rojstni kraj zavetnika slovenskih kmetov Antona Martina Slomška, vabijo v nedeljo ob 10. uri pred radijske in televizijske sprejemnike ter pred računalnike, da si prek valov radia Ognjišče, kanala Eksodus TV in prek Facebook strani Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije ogledajo prenos srečanja, ki se bo osredotočilo na čas svetovne pandemije covida-19. Mašo bo daroval mariborski nadškof Alojzij Cvikel, gost akademije pa bo dr. Karel Gržan, priljubljeni duhovnik, ki navdušuje verno in neverno občinstvo.

Premier: Vrag odnesel šalo

◀ 1. stran

V načrtu strožjih ukrepov so tudi zaprtje fitness centrov in športnih objektov za amaterje za skupinske športe, omejitev delovanja frizerskih in kozmetičnih salonov, prepoved vseh javnih in kulturnih prireditev, verskih obredov in porok v posameznih občinah ali regijah, zaprtje nenujnih zdravstvene in zobozdravstvene dejavnosti.

Rdeča faza bi pomenila razglasitev epidemije. »Ko bi število okuženih na sto tisoč prebivalcev presegló 140 v 14 dneh, ko bi bilo polnih več kot 250 postelj s covid bolniki in ko bi bilo več kot petdeset bolnikov na intenzivni negi, bi morali razglasiti epidemijo,« je pojasnil Janša. Po včerajšnjih podatkih je bila 14-dnevna pojavnost na sto tisoč prebivalcev že 128,80. Ali bomo upoštevali ukrepe iz oranžne faze, odloča vsak posameznik. »Zato moj poziv k resnosti, streznitvi. Vrag je odnesel šalo. Da bi 'plačali' tudi ekonomsko, socialno ceno, kot smo jo spomladi, tega, verjamem, si nihče ne želi,« je poudaril in dodal, da učinkovitega cepiva do konca tega leta skoraj zagotovo še ne bo.

Tristo postelj nimamo

Bolniške postelje s covid bolniki so po navedbah doc. dr. Aleša Rozmana, dr. med., direktorja Klinike Golnik, v slovenskih bolnišnicah že zdaj sedemdesetodstotno zasedene. V sredo je bilo hospitaliziranih že 131 bolnikov s covidom-19, 21 jih je potrebovalo intenzivno nego. »Če se krivulja epidemije ne bo obrnila navzdol, bomo kmalu potrebovali dvesto postelj, do konca meseca že tristo, ki pa jih nimamo,« je opozoril Rozman. Na Kliniki Golnik so vodje oddelkov že pripravili sezname kritičnih boleznih, kot so diagnostika in zdravljenje pljučnega raka, in temu se ne moremo odreči, je še poudaril Rozman in opozoril, da bodo odločitve, če se krivulja epidemije ne bo obrnila navzdol, zelo težke. Domove za starejše in druge socialnovarstvene zavode je pozval, da začnejo pripravljati rdeče cone, saj v bolnišnicah ne bo več prostih postelj za premeščanje okuženih, ki ne potrebujejo nujno bolnišničnega zdravljenja.

Okužbe se širijo tudi med zdravstvenim osebjem, a večinoma ne na delovnem mestu, ampak med prostim časom, kar povzroči vnos na delovno mesto. Pozivajo tudi njih k odgovornemu ravnanju. Kot je dodal Rozman, je težko predvideti tudi, kdaj in od kod se bo pojavil nov bolnik s covidom-19. Bolezen

»Skladno z vladnim odlokom smo morali upravniki večstanovanjskih stavb ob vhodu v stavbe in pred vhodom v dvigalo zagotoviti namestitve razpršilnikov za razkuževanje rok,« so sporočili iz kranjskega Domplana. / Foto: Gorazd Kavčič

se lahko razvije šele po treh, štirih dneh od okužbe, vendar virus že kroži. Na Kliniki Golnik so imeli prvi jesenski vdor, ko so pri bolniku, ki so ga hospitalizirali zaradi druge diagnoze, po nekaj dneh potrdili še covid-19.

»Izvori okužb so še vedno zasebna druženja, zabave. Po raznih lokalnih zvečer, ko se ključavnica obrne, v notranjosti ostajajo večje družbe kot zasebno druženje,« je še opozoril Aleš Rozman.

Nov rekord dnevnega prirastka števila okuženih

V Sloveniji so v ponedeljek opravili 2509 testov na novi koronavirus in potrdili 189 okužb. Trije bolniki so v ponedeljek umrli. Na širšem Gorenjskem so deset okužb odkrili v Kranju, sedem v Škofji Loki, po pet v Trziču in na Jesenicah, tri v Šenčurju, po dve v Kranjski Gori, Vodi-

V kranjski območni enoti Zavoda za zdravstveno zavarovanje prosijo stranke, da omejijo osebne obiske le na nujne in zadeve v zvezi z urejanjem zavarovanja in uveljavljanjem drugih pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja uredijo na spletni strani www.zzzs.si, po e-pošti na oekr@zzzs.si, navadni pošti ali telefonu.

cah in Domžalah, po eno pa v Bohinju, Železnikih, Žirovnici, Naklem, Preddvoru in Kamniku.

V torek so opravili skoraj štiri tisoč testov, 365 jih je bilo pozitivnih. Na širšem Gorenjskem je bilo 15 okužb potrjenih v Kranju, devet v Kamniku, po osem na Jesenicah in v Domžalah, sedem v Radovljici, štiri v Škofji Loki,

tri v Medvodah, po dve v Mengšu, Cerkljah, Šenčurju, Naklem, Železnikih in na Bledu, po ena pa v občinah Kranjska Gora, Bohinj, Žirovnica in Gorenja vas - Poljane.

V sredo so zabeležili nov rekord, ob 3655 testih so potrdili kar 387 okužb. Umrla je ena oseba, skupaj do zdaj 160. Od potrjenih primerov okužb jih je bilo na širšem Gorenjskem 15 v Domžalah, deset v Škofji Loki, po devet v Kranju in Kamniku, sedem na Jesenicah, po šest v Cerkljah in Gorenji vasi-Poljane, po štiri v Radovljici in Trzinu, po tri v Trziču in na Bledu, po dve v Komendi in Mengšu, po ena pa v Medvodah, Vodica, Naklem, Bohinju, Železnikih, Kranjski Gori, Preddvoru in Žireh.

Okužbe v domovih starejših

V torek je bila potrjena okužba pri zaposleni v Domu Taber v Cerkljah. Kot so sporočili, zaposlena ni bila v delovnem procesu od prejšnjega petka, zato so možnosti za prenos minimalne. Zdravstveno stanje stanovalcev in zaposlenih redno spremljajo. Dom do nadaljnega ostaja zaprt za obiske in izhode. V zvezi z informacijami o stanju stanovalcev so po telefonu na voljo vodje timov v času uradnih ur. Želje po klicih stanovalcev, videoklicih lahko sporočite na recepcijo na številko 04 20 27 600 ali e-naslov info@domtaber.si.

Okužbo so konec prejšnjega tedna potrdili pri dveh stanovalcih in enem zaposlenem v Domu starejših občanov Preddvor. V sredo so na domski spletni strani obvestili, da je bilo skupno odvzetih 164 brisov. S covidom-19 so okuženi štirje stanovalci in eden od zaposlenih. Zapisali so, da dom redno razkužujejo in izvajajo tudi vse druge preventivne ukrepe. Dom je do nadaljnega za obiskovalce zaprt. Z današnjim dnevom

začenjajo z možnostjo videoklicev stanovalcev. Najavite ga en dan pred želenim terminom recepciji na telefonsko številko 051 336 648 ali na e-naslov: recepcija@dso-preddvor.si.

V jeseniškem Domu dr. Franceta Bergelja so imeli do zaključka časopisne redakcije eno potrjeno okužbo, v sredo zvečer je bil pozitiven en stanovalec in so ga premestili v jeseniško bolnišnico.

V Centru slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka se je iz prvookužene stanovalke okužba prenesla še na devet stanovalcev in štiri zaposlene, vsi so bili v neposrednem kontaktu s prvookuženo, ki pa se je že vrnila s Klinike Golnik. Vsi ti stanovalci so nameščeni v t. i. rdečo cono doma, njihovo zdravstveno stanje je stabilno, je včeraj sporočila direktorica centra Silva Košnjek.

Na Jesenicah bolnišnica za bolnike s covidom-19

Po včerajšnjih podatkih je v Splošni bolnišnici Jesenice okuženih že 27 zaposlenih, včeraj pa so imeli tudi šest pacientov s potrjeno okužbo s covidom-19. Bolnikov ne premeščajo več v druge bolnišnice, zato so vzpostavili tako imenovano rdečo cono oziroma covid oddelek, ta je v prvem nadstropju v prostorih kardiologije, tako kot že v prvem valu epidemije. Bolnišnica zato pričakuje sklep ministrstva za zdravje, da so covid bolnišnica, je dejala Maja Valjavec in povedala, da jih pesti hudo pomanjkanje kadra, morali so zapreti več oddelkov, prekinili so izvajanje vseh nenujnih posegov, težave imajo z izvajanjem dejavnosti dialize. »Trenutno smo resnično v hudi kadrovski stiski, zato vas prosimo, da javnost čim večkrat pozovete k poslednim upoštevanjem vseh navodil za preprečevanje možnosti širjenja okužbe,« je poudarila.

Stota obletnica plebiscita

Jutri, v soboto, bo minilo sto let od koroškega plebiscita. Osrednja slovesnost bo v Celovcu.

JOŽE KOŠNJEK

Kranj – Jutri bo minilo sto let od 10. oktobra leta 1920, ko so po sklepu pariške mirovne konference v coni A južnega dela Koroške s sedežem v Velikovcu, poseljene z večinsko slovensko govorečimi prebivalci, izvedli plebiscit, na katerem so ljudi, prvič tudi ženske, vprašali, kje želijo živeti: v Avstriji ali v sosednji Kraljevini SHS, domovini matičnega naroda. Izid je bil prepričljiv in za mnoge presenetljiv. Na območju, ki ga je pred tem zasedala jugoslovanska vojska in na katerem so bili Slovenci v večini, se je skoraj šestdeset odstotkov vprašanih odločilo za življenje v Avstriji. Koroški plebiscit je bil v takratni povojni Evropi, ko je bilo novo določanje mej za marsikoga sporno, eden redkih primerov takšnega načina ljudskega odločanja, vendar ne edini. Ker je bila večina v coni A za Avstrijo, plebiscita v coni B, ki je obsegala Celovec in kraje se-

Spomenik plebiscitu pred deželno hišo v Celovcu. Na njem so le nemški napisi, čeprav so tudi slovenski glasovi pred stotimi leti odločili, da je Koroška del Avstrije. / Foto: Jože Košnjek

ljudske volje, dodeljena Avstriji, pogosto ponavljajo avstrijski zgodovinarji. Za Jugoslavijo in kasneje za Slovenijo je bila Koroška z nad 100.000 slovensko govorečimi leta 1920 trajno izgubljena kljub poskusom vrnitve Jugoslaviji po drugi svetovni vojni. Nekdanja Jugo-

kasneje Slovenijo. Naša država kot naslednica Jugoslavije pri skrbi za Slovence na Koroškem kljub pozivom še ni notificirala Avstrijske državne pogodbe.

Stota obletnica plebiscita ima dva obraza oziroma pogleda. Prvi je nemški. V njem prevladuje zmagoslavje v boju za enotno in nedeljivo (nemško) Koroško, ki je kmalu prestopilo razumne meje in Slovence, ki so glasovali za Jugoslavijo, razglasilo za izdajalce in razdiralce domovine, po drugi svetovni vojni pa zaradi političnega sistema v Jugoslaviji tudi za komunistične agente, ki naj gredo, če na Koroškem niso zadovoljni, čez Karavanke k svojim ... Še več. Čeprav so Slovenci s svojimi glasovi zadržali Koroško v Avstriji, so bile vse zvence obljube deželnih oblasti o njihovem enakopravnem življenju

in enakih pravicah, kot jih imajo nemško govoreči, pozabljeni. Zato je razumljivo, da je slovenski pogled na plebiscit drugačen, saj so še posebej tisti, ki se niso uklonili nemški večini, postali drugorazredni, celo nevarni državljani. Veliko je bilo zapisanega in obljubljenega, vendar neuresničenega, zato je avstrijska država tudi po stotih letih dolžnik slovenski manjšini.

Zato obletnica za nas ni praznik, ampak predvsem spomin in opomin, da se težki časi ne bodo ponovili, poudarjajo Slovenci. Sedanji čas in praznovanje stotnice plebiscita kažeta, da so minili in da postaja Koroška končno dežela dveh narodov in dveh drug ob drugem sobivajočih jezikov in da na Koroškem živijo Korošice in Korošci, ne pa Korošci in koroški Slovenci!

Sklepna prireditev ob stoti obletnici plebiscita bo jutri, v soboto, v Dvorani grbov v deželni hiši v Celovcu. Med udeleženci proslave bosta tudi predsednika Avstrije in Slovenije Aleksander Van der Bellen in Borut Pahor. Načrtovano je bilo, da bosta skupaj postavila dvojezični napis Sielach/Sele, vendar je slovesnost prestavljena. Dvojezični napis pa že stoji. V nekaterih koroških krajih bo slovesno tudi danes zvečer, na predvečer praznika.

verno od Vrbskega jezera, po sklepu konference v Parizu sploh niso izvedli. Koroška je bila na najbolj demokratičen način, na osnovi

slavija je leta 1955 tudi s podpisom Avstrijske državne pogodbe priznala sedanjo mejo med Republiko Avstrijo in Jugoslavijo oziroma

Bo Podgoršek novi kmetijski minister

Predsednik vlade Janez Janša predlaga dr. Jožeta Podgorška za novega ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Potem ko je dosedanja ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandra Pivec med ponedeljkovo razpravo o Janševem predlogu za njeno razrešitev odstopila, je predsednik vlade v državni zbor na predlog stranke DeSUS že poslal predlog za izvolitev sedanjega državnega sekretarja dr. Jožeta Podgorška za novega ministra. Podgoršek se bo poslanca državnega zbora predstavil v ponedeljek.

Dr. Jože Podgoršek

Jože Podgoršek je star 46 let, rodil se je kot četrti otrok v tradicionalni družini in je

odraščal na domači kmetiji v Polju pri Vodica, kjer tudi zdaj živi. Izobraževal se

je na Srednji kmetijski šoli Grm in nadaljeval študij na Biotehniški fakulteti, kjer je tudi doktoriral s področja agrarne ekonomike. V svoji poklicni karieri je delal v podjetju Zeleni hit, v zavodu Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma, kot prvi dekan je tudi vodil Visoko šolo za upravljanje podeželja Grm Novo mesto. Bil je prvi varuh odnosov v verigi preskrbe s hrano, pred dobrima dvema letoma pa je postal državni sekretar na ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

k

KOMENTAR
MATEJA RANT

Maske gor, maske dol - zmeda z maskami v šolah

Maske so priporočene, maske so obvezne. Maske samo za učence višjih razredov, maske za vse učence. Maske samo na hodnikih in v drugih skupnih prostorih, maske tudi v učilnicah. Maske ves čas, maske samo takrat, ko med učenci in učitelji ni mogoče zagotoviti priporočljive razdalje.

Skoraj ne mine teden, ko v šolah ne bi dobili drugačnih navodil glede obveznega ali priporočljivega nošenja mask. Navodila so se spremenila že nekajkrat, pa je od začetka novega šolskega leta šele dober mesec. Nič čudnega torej, da so glede tega zbegani tako učitelji in vodstva šol kot učenci ter da je nezaupanje v odločitve stroke vse večje. Pri čemer je najbrž še najmanj kriva stroka, ki ves čas priporoča in svetuje nošenje mask v zaprtih prostorih, zato se je očitno v tem primeru uklonila pritiskom tistih, ki nasprotujejo maskam v šolah. Sama sodim med starše, ki še vedno bolj zaupajo stroki kot pa raznim vplivnežem in drugim »strokovnjakom« z družabnih omrežij, ki nas vsak dan prepričujejo, kako škodljive so maske. Zato priznam, da ne razumem pritoževanja učiteljev nad maskami, saj z njimi zaščitijo tudi sebe. Obenem pa na ta način vsi pripomorejo, da se bo pouk še naprej odvijal v učilnicah; če so res iskreni v svojih besedah, da si ne želijo

ponovnega šolanja na daljavo. V številnih podjetjih so maske postale sestavni del delovnega procesa in delavcem na kraj pameti ne pade, da bi se temu upirali, saj so od nemočenega proizvodnega procesa odvisne njihove zaposlitve in plače. Prav tako se ne morem strinjati, da so maske za starše ogromen strošek. Tudi sama sem mama dveh šoloobveznih otrok in vsakemu sem kupila po dve oziroma tri pralne maske, tako da jih lahko vsak dan menjata in si lahko nadeneta nove tudi po šoli, ko obiskujeta še popoldanske dejavnosti. In jima je to, da po uporabi maske odložita v posebni posodi v kopalnici, da jih razkužimo, postalo že vsakodnevni ritual.

Maske so tako postale preizkus naše prilagodljivosti in predvsem solidarnosti. Občutek imam, da se večina še vedno ne zaveda, da z maskami ščitijo predvsem druge. Zato verjetno res lahko podvomimo o učinkovitosti zaščitnih mask, če jih ljudje nosijo pod nosom, nekateri pa celo na bradi. Kot da so modni dodatek, ne pa zaščita. Tako da bi vsak moral začeti pri sebi – tudi v šolah. V prvih dneh pouka sem svojemu najstniku namreč res težko dopovedala, zakaj je maska potrebna, če jim je v šoli ravnatelj po zvočniku razlagal, da so maske obvezne, nekaj trenutkov kasneje pa se je sam pojavil na hodniku – brez maske.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebrič

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebrič, stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Telefoni prevečkrat zvonijo v prazno

Župani zahtevajo takšno organizacijo dela v splošnih ambulanzah, da telefoni ne bodo zvonili v prazno in bodo občani dobili informacije oziroma obravnavo pri zdravniku.

URŠA PETERNEL

Breznica – Župani sedmih zgornjegorenjskih občin, ki se redno mesečno srečujejo, so tokrat na Breznici govorili o problematiki zdravstva. Zato so medse povabili direktorja Osnovnega zdravstva Gorenjske Jožeta Veternika in novega direktorja Splošne bolnišnice Jesenice Marka Toplaka. Gos-ta sta župane seznanila z delom zdravstvenih ustanov v času, ko se povečuje število okuženih s koronavirusom. Ob tem so župani poudarili problem, na katerega opozarjajo občani, namreč da telefoni v ambulanzah zvonijo v prazno in da občani ne morejo priti do zdravnika v primernem času. Zato so župani na sestanku zahtevali, da vodstva zdravstvenih domov delo v splošnih ambulanzah organizirajo tako, da

bodo občani dobili ustrezne informacije oziroma bodo tudi obravnavani pri zdravniku v primernem času.

Ob tem pa je direktor Osnovnega zdravstva Gorenjske navedel podatek, da so meritve telefonskih klicev pokazale, da so v tretjem tednu septembra v petih dneh v Zdravstvenem domu Bled prejeli kar 12 tisoč telefonskih klicev in celo 18.500 v Zdravstvenem domu Jesenice. Tako medicinska sestra v ambulanti vsak dan v povprečju tri ure in pol samo odgovarja na telefonske klice. Jože Veternik je zagotovil, da bodo reorganizirali delo, da bo dostopnost boljša, prav tako pa bo stroka pripravila konkretna navodila in pojasnila za občane, ki jih bodo občine objavile v svojih časopisih, na spletnih straneh in v družbenih medijih.

Šibek potresni sunek v bližini Mengša

Mengeš – V sredo ob 22.28 so seizmografi državne mreže opazovalnic zabeležile šibek potresni sunek magnitude 0,9. Po prvih podatkih je bilo žarišče potresa deset kilometrov od Ljubljane, v bližini Mengša. Kot so še sporočili iz Urada za seizmologijo in geologijo pri Agenciji RS za okolje, so potres čutili posamezni prebivalci Vodice, Črnuč in Šmartna pri Ljubljani.

Zgodbe mokrišč na fotografiji in slikah

Vodice – Še do petka, 16. oktobra, je v Kulturnem domu Vodice na ogled razstava izbranih del likovnega in fotografskega natečaja, ki so ga sicer razpisali v okviru projekta Zgodbe naših mokrišč. Ogled razstave je mogoč po predhodni navaji na telefonsko številko 01/833 26 10, možno pa si jo bo ogledati od ponedeljka do petka od enajstih dopoldne do dveh popoldne.

Vršič se duši v prometu

Poslanka državnega zbora Mateja Udovč je opozorila na problem nemogočih prometnih in še drugih razmer na cesti čez gorski prelaz Vršič zlasti med poletno turistično sezono. Infrastrukturni minister Jernej Vatovec je zagotovil, da postopki za celotno ureditev zlasti vrha prelaza Vršič že tečejo.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Poslanka državnega zbora Mateja Udovč je opozorila na to, da občini Kranjska Gora in Bovec že od leta 1996 iščeta rešitve v zvezi z organizacijo in pristojnostjo urejanja cestnega prometa čez gorski prelaz Vršič. Pristojne državne organe občini pozivata k reševanju nemogočih prometnih razmer, ki se izrazito kažejo v času poletne sezone. Poslanka je povzela stajanje: »Obiskovalci in tranzitni potniki ustavljajo vozila kar na cestišču, s tem pa ovirajo promet in ogrožajo sebe in druge. Sprehajajo se po cestišču, se fotografirajo, iščejo sanitarije ... Občini skušata zagotoviti prevoznost tega prelaza z urejanjem tekočega in mirujočega prometa. Turiste želijo preusmeriti na javni potniški prevoz, zato sta občini uvedli subvencionirane vozovnice na relaciji Kranjska Gora–Vršič–Bovec, tudi redno in dodatne avtobusne linije v poletnih mesecih še na novi relaciji Kranjska Gora–Trbiž–Bovec–Vršič in nazaj. Kljub vsem prizadevanjem se poleti večkrat zgodi, da je zaradi gostega prometa prelaz Vršič popolnoma neprevozen. Poznamo celo primer, ko je moral helikopter v dolino prepeljati poškodovano obiskovalko gora, saj se reševalno vozilo ni moglo pripeljati do vrha prelaza. Vršič je na

Gorski prelaz »kliče« k ureditvi prometa in nujno potrebne infrastrukture. Takšne so bile razmere letos poleti. / Foto: Janko Rabič

območju Triglavskega narodnega parka, upravljavec cestne povezave pa je Direkcija Republike Slovenije za ceste, zato sta vodstvi občin sklicali več sestankov s pristojnimi, da bi skupaj poiskali možne rešitve za nastalo problematiko.

Poslanka Mateja Udovč je zato na ministra za infrastrukturo Jerneja Vrtočca in ministra za okolje in prostor Andreja Vizjaka naslovila vprašanje, kdaj se bo ta problem, ki traja že leta, uredil s postajališči, parkirišči, sanitarijami in drugo nujno potrebno infrastrukturo po vzoru primerljivih gorskih

prelazov v tujini. Minister Vrtovec je povedal, da skušajo težave rešiti: »Januarja letos je bila potrjena projektna naloga za izdelavo idejne zasnove za pridobitev projektnih in drugih pogojev za rekonstrukcijo Vršičske ceste v določenem odseku in hkrati ureditvijo parkirišč. Gre za to, da se v celoti uredi zlasti vrh prelaza, ki je zdaj popolnoma neurejen in se parkira povsod. Postopek javnega naročila za izbor projektanta je bil zaključen junija, izbrani projektant mora projekt izdelati do konca januarja 2021, zatem bomo šli v ostale postopke.

Delamo pa vse, da bi bilo to čim hitreje.«

Minister Vizjak pa je pojasnil: »Na ministrstvu za okolje in prostor smo z namenom preseganja te problematike sodelovali pri pripravi ukrepov. Pripravljen je ukrep spodbujanja trajnostne mobilnosti območja ohranjanja narave v okviru Programa uporabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za obdobje 2020–2023, za kar smo tudi za Vršič že rezervirali sredstva. Ko bo ustrezna projektna rešitev potrjena, je tudi financiranje praktično izvedljivo.«

Osemdeset let doma upokojencev

Dom upokojencev dr. Franceta Bergelja Jesenice je praznoval osemdesetletnico delovanja.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Prvega oktobra, na mednarodni dan starejših, so v Domu upokojencev dr. Franceta Bergelja Jesenice praznovali osemdesetletnico. Začetek delovanja doma sega v leto 1940, 1. oktobra so se v takratno Mestno zavetišče vselili prvi stanovalci. Oskrbo so prevzele Notredamske sestre iz Šmihela pri Novem mestu, zdravstveno oskrbo pa je vodil dr. Franc Bergelj iz Žirovnice. Domačini so ga poznali kot čutečega moža, pravega ljudskega zdravnika, ki je bil dostopen vsem ljudem, še posebej pa je imel posluš in sočutje za najrevnejše.

Praznovanje je potekalo na prostem. / Foto: arhiv doma

Praznovanja jubileja doma so se udeležili državni sekretar na Ministrstvu

za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Cveto Uršič, župani občin

Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica Blaž Račič, Janez Hrovat in Leopold Pogačar, pa tudi Franc Bergelj, sin dr. Franceta Bergelja, po katerem dom nosi ime.

Praznovanje je potekalo na prostem, zaigral je Pihalni orkester Jesenice - Kranjska Gora, nastopila sta domski Žoga bend in domski pevski zbor Večerni zvon. Program je povezoval Marsel Gomboc. Direktorica doma dr. Karmen Arko je posebno zahvalo izrekla Darji Kosančič, ki je v domu dolga leta vestno, odgovorno in srčno opravljala delo delovne inštruktorice. Sledil je piknik, za živo glasbo je poskrbel ansambel Projekt.

ROŽNATI OKTOBER
MEDNARODNI MESEČ
OSVEŠČANJA
O RAKU DOJK

BREZPLAČNA OBJAVA WWW.EUROPADONNA.SI

Začetek gradnje čez dve leti

Na Stanovanjskem skladu pripravljajo dokumentacijo za začetek gradnje dveh večstanovanjskih objektov na območju OPPN Partizan na Jesenicah. V njih bo 43 javnih najemnih stanovanj.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Jeseniški občinski svet je na zadnji seji sprejel Občinski podrobni prostorski načrt (OPPN) Partizan in s tem prižgal zeleno luč za gradnjo dveh večstanovanjskih objektov na tem območju.

Kot so povedali na Stanovanjskem skladu RS, so že začeli pripravljati dokumentacijo za gradnjo. V dveh večstanovanjskih objektih bo 43 javnih najemnih stanovanj. Objekta bosta imela skupno podzemno garažo z 59 parkirnimi mesti, ostala parkirna mesta bodo na zunanjem parkirišču. En objekt bo poleg garaže imel pritličje in še dve etaži, eden pa pritličje in tri etaže. Na vzhodni strani je predviden javni park. Gradnja večstanovanjskih objektov je predvidena v letu 2022, so napovedali na skladu.

Župan Občine Jesenice

računalniška simulacija Stanovanjski sklad RS

Nova stanovanjska soseska na območju OPPN Partizan sredi Jesenic

Blaž Račič je ob tem izrazil zadovoljstvo, da bodo Jesenice dobile nova stanovanja za mlade družine. »Mladi uhajajo, zato je prav, da imamo mehanizme, da vsaj nekatere zadržimo, nas pa čaka še delo

tudi na drugih področjih,« je ob tem dejal župan.

V pritličju objektov pa ne bo nove knjižnice, kot so predlagali nekateri, saj bi zanjo potrebovali 2500 kvadratnih metrov površin,

pritličje objektov pa obsega zgolj 535 kvadratnih metrov.

OPPN Partizan sicer ureja 2,4 hektarja veliko območje med TVD Partizan in nekdanjo Kemično čistilno in pralnico.

Ob dnevu hospica

Društva po vsem svetu praznujejo svetovni dan hospica vsako leto na drugo soboto v oktobru, letos je to 10. oktober.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Tudi tokrat na dan prostovoljci pripravljajo številne dogodke, s katerimi želijo delovanje približati ljudem v stiski, to je žalujčim odraslim in otrokom ter umirajočim in njihovim svojcem. Na Gorenjskem bodo tako jutri, v soboto, od 9. do 12. ure v prostorih območnega odbora Gorenjske na Gorenjski 25 v Radovljici pripravili dan odprtih vrat, v kranjski knjižnici pa postavili stojnico.

Slovensko društvo hospic letos obeležuje 25 let delovanja, odbor na Gorenjskem pa deluje že 18 let. »Hospic po svetu in v Sloveniji si je zadal nalogo, da bo stal ob strani neozdravljivo bolnim ljudem in njihovim svojcem. Glavni cilj je obogatiti zadnje obdobje življenja, zagotoviti kakovostno življenje,« poudarja predsednica gorenjskega odbora Mira Stusšek. »Sodelavec hospica ve, da ne zapade v globoko krizo

le umirajoči, ampak tudi tisti, ki so z njim povezani v ljubezni. Zato ustvarja klimo povezanosti v življenjskem obdobju, ko se od večine ljudi pričakuje samo ločitev,« poudarja. Kot opažajo tudi v gorenjskem odboru Slovenskega društva hospic, v zadnjem času vloga svojcev v negi ponovno pridobiva pomen. »A zavedati se moramo, da so svojci v tem času psihično in fizično močno obremenjeni. Prisotni so občutki krivde, ki odnos med bolnikom in svojci ovirajo ali celo preprečijo, zato morajo sodelavci hospica ranljive svojce skrbno pripraviti in spremljati v tem posebnem času, polnem napetosti.«

Aktivnosti ob svetovnem dnevu hospica se bodo nadaljevale še ves mesec. Tako bodo 22. oktobra v radovljiški knjižnici pripravili Hospicake z naslovom Starostnik v času epidemije, 27. oktobra, z naslovom Skrb za ranljive v Domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici.

Prostofer tudi na Bledu

Od prihodnjega ponedeljka dalje bo občanom Bleda na voljo storitev brezplačnega prevoza za starejše Prostofer, za prevoze pa se je že mogoče naročiti.

MATEJA RANT

Bled – Na Bledu so včeraj predstavili storitev Prostofer, ki jo bo mogoče uporabljati od prihodnjega ponedeljka dalje. Uporabniki si lahko prevoz rezervirajo po telefonu številka 080 10 10. Po besedah predstavnika projekta in direktorja zavoda Zlata Mreža Mihe Bogataja je Občina Bled 43. občina, ki se je vključila v njihovo mrežo, ra-

predvsem humanitarna dejavnost,« je poudaril Bogataj, ki ga veseli, da je na Bledu veliko zanimanja tudi za voznike prostovoljce. Včeraj so že opravili tečaj vožnje z električnim vozilom in so pripravljene na začetek izvajanja projekta.

Podžupan Jaka Bassanese je ob včerajšnji predstavitvi poudaril, da je za Občino Bled to zelo pomemben projekt, saj zagotavlja večjo mo-

električno vozilo, saj so na Bledu zavezani trajnostni mobilnosti. Vozilo z enim polnjenjem zmora prevoziti okoli tristo kilometrov, tako da ga bo mogoče uporabljati tudi na daljših razdaljah. V okviru Prostofera bodo namreč po njegovih besedah nudili prevoze tudi do Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana ali Splošne bolnišnice Jesenice. Tako bodo v okviru projekta Prostofer starejšim omogočili obisk zdravnika, lekarne, trgovine in podobno. Uporabniki, ki bodo potrebovali prevoz, ga morajo rezervirati vsaj tri dni prej, je še pojasnil Bassanese.

Projekt so pozdravili tudi v Društvu upokojencev Bled. Predsednica društva Dragica Breskvar Veskovič je pojasnila, da so v okviru njihovega društva že doslej delovali prostovoljci, ki so opravljali tovrstne prevoze, a z lastnimi avtomobili. Zato so se še s tako velikim veseljem vključili v projekt, saj so na ta način rešili tudi problem zavarovanja. »Verjetno pa bo po novem tudi več uporabnikov te storitve, saj vsi starejši občani Bleda niso naši člani,« razmišlja Dragica Breskvar Veskovič.

Foto: Gorazd Kavčič

Projektu Prostofer se je pridružila tudi Občina Bled.

čunajo, da jih bo do konca leta petdeset, v prihodnjih letih pa pričakujejo, da se jim bo pridružila še večina drugih slovenskih občin. »Prostofer je

bilnost starejših ter s tem njihovo aktivnost in vključenost v družbo. Prav tako se mu zdi pomembno, da bodo za prevoze starejših uporabljali

En voznik, katerikoli avto!

Zavarovanje za mlade voznike.

- Do 25 % popusta z aplikacijo DRAJV.
- 10 % popust za opravljen e-izpit in preizkus varne vožnje.

Vse bo v redu.

120let

www.triglav.si

Danes na Šmarjetno goro

Šent'k Kranj ob svetovnem dnevu duševnega zdravja pripravlja pohod na Šmarjetno goro.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Z namenom promocije duševnega zdravja in spodbujanja prizadevanj za boljše duševno zdravje je Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) 10. oktober razglasila za svetovni dan duševnega zdravja. Ob letošnjem dnevu poudarjajo predvsem vprašanje duševnega zdravja v smislu naložb in boljše dostopnosti do služb.

»Duševno zdravje naj bo realnost za vse – za vsakogar in povsod. Zato je vlaganje v duševno zdravje najpomembnejše, še posebno v času covida-19. V času, ko je duševnih stisk vse več tudi zaradi okoliščin zdravstvene krize, je treba omogočiti neposreden in dejanski dostop do pomoči in podpore,« pravijo v Slovenskem združenju za duševno zdravje (Šent) in dodajajo, da je za osebe s težavami v duševnem zdravju pomembno, da izvajalci socialnovarstvenih programov in druge službe ponujajo različen nabor programov in storitev, da lahko izbirajo in so obravnavani celostno.

»Pomembno je, da se programi in storitve izvajajo v skupnosti. Financiranje storitev je treba prilagoditi potrebam posameznikov. Velika pomanjkljivost v sedanjosti dostopnosti oziroma financiranju programov in storitev na področju duševnega zdravja je v tem, da zakonodaja ne omogoča prelivanja sredstev med različnimi nivoji oskrbe, zato je treba vztrajati pri sodelovanju, poudarjajo in dodajajo, da je pandemija razkrila številne krivice in nemoč sistema, da bi odgovoril na potrebe ljudi s težavami v duševnem zdravju.

Letošnji dan duševnega zdravja tudi Šent obeležuje z različnimi akcijami, ki potekajo pod geslom Vase investiraj – duševno zdravje profitiraj. V Šent'ku Kranj bodo danes za svoje dobro počutje poskrbeli s pohodom na Šmarjetno goro in hkrati mimoidoče ozaveščali o pomembnosti duševnega zdravja. Odhod je ob 9. uri izpred Šent'ka oziroma ob 9.20 s parkirišča pod Šmarjetno goro.

Deset let Godbe Cerklje

Cerklje – Jutri, v soboto, 10. oktobra, ob 17. uri bo na parkirišču pred OŠ Davorina Jenka v Cerkljah slavnostni koncert ob desetletnici Godbe Cerklje. Danes godba šteje 38 predvsem mladih članov. Gre namreč za eno mlajših godb v Sloveniji, tako po povprečni starosti kot po času delovanja. Predsednik društva je Primož Močnik, dirigentsko palico pa vihti Tomaž Kukovič, ki je z godbeniki tokrat pripravil zanimiv program – od koračnic do priredb filmske, popularne, rokavske in narodno-zabavne glasbe. Program bosta povezovala Avgust Jagodic in Domen Žagar, dogodek pa bo izveden v skladu z ukrepi NIJZ za preprečevanje širjenja okužbe s SARS-Cov-2. V primeru dežja bo koncert naslednji dan, v nedeljo, ob isti uri.

Poezija diha z družbo

Znanih je pet nominiranih avtorjev in njihovih pesniških zbirk za Jenkovo nagrado. Kljub razmeram zanimiv program Jenkovih dni.

IGOR KAVČIČ

Ljubljana – V torek so na novinarski konferenci na Vrtu Lili Novy ob Društvu slovenskih pisateljev objavili pet nominiranih avtorjev in pesniških zbirk za letošnjo Jenkovo nagrado, hkrati pa so predstavili tudi program Jenkovih dni, ki bodo po tradiciji zadnjih let med 18. in 27. oktobrom potekali v Kranju. Nagrado od leta 1986 – prvi nagrajenec je bil Niko Grafenauer – podeljuje stanovsko Društvo slovenskih pisateljev za najboljšo pesniško zbirko zadnjih dveh let.

»Nagrada je še posebno pomembna, ker jo podeljujejo člani društva svojim članom oziroma slovenskim pesnikom. Med nagrajenci so bili v preteklosti mnogi pesniki in pesnice, ki danes predstavljajo kanon slovenske poezije,« je v uvodu povedal predsednik Društva slovenskih pisateljev Dušan Merc in hkrati poudaril, da

Osrednji dogodek z razglasitvijo nagrajenke oziroma nagrajenca ter slavnostno podelitvijo Jenkove nagrade bo v avli Mestne občine Kranj v torek, 27. oktobra, ob 19. uri, na dan, ko se je pred 185 leti na Podreči rodil Simon Jenko.

se smisel in pomen poezije v času, v katerem živimo, neverjetno hitro menja. »Posebno me razveseljuje, da je slovenska poezija živa in diha s slovensko družbo in jo kot tako posredno ali pa neposredno zaznava. Je odraz aktualnega trenutka.«

Komisija za Jenkovo nagrado v sestavi Varja Balžalorsky Antič

Peterico nominiranih pesniških zbirk ter program Jenkovih dni so predstavili Dušan Merc, Andrej Ilc, Klemen Malovrh in Dane Novak. / Foto: Igor Kavčič

(podpredsednica), Andrej Ilc, Matevž Kos, Veronika Dintinjana in Kaja Teržan (lanskoletna Jenkova nagrajenka) je ob intenzivnem prebiranju in razpravljanju določila pet nomini-

podpredsednik komisije Andrej Ilc.

Nominirani avtorji oziroma zbirke so Jana Putrle Srdić: Oko očesu vrana (Center za Slovensko Književnost), Lucija Stupica: Točke izginjanja (LUD Literatura/Prišleki), Maja Vidmar: Pojavi (LUD Literatura/Prišleki), Uroš Zupan: Sanjska knjiga (Cankarjeva založba) in Brane Mozeč: Sanje v drugem jeziku (ŠKUC/Lambda). Zadnji trije so bili v preteklosti že Jenkovi nagrajenci.

V nadaljevanju sta v. d. direktorja Zavoda za turizem in kulturo Kranj Klemen Malovrh in predstavnik KD Simona Jenka Šmonca iz Mavčič Dane Novak predstavila še predvideni program Jenkovih dni. »Zaradi aktualnih razmer se bo letošnji poklon Simonu Jenku nameslito ob njegovem spomeniku

v Prešernovem gaju odvijal s posnetki recitacij na spletu in strani Visitkranj na Facebooku, kjer bo prav tako okrogla miza na temo Poezija in virtualna okolja – pogovor moderatorja Anžeta Zevnika z nominiranci, svoj pogled na ustvarjanje pa bodo lahko podali tudi učenci Gimnazije Kranj, Gimnazije Franceta Prešerna in Osnovne šole Simona Jenka, ki so prispevali svoje pesmi za letošnjo zbirko Kranjske vaje,« je povedal Malovrh. Oba dogodka bodo na spletu prenašali 23. oktobra med 10. in 12. uro. Dane Novak je predstavil še odprte razstave likovnih del z nedavnega likovnega ekstem-pora na temo pesmi Simona Jenka, ki bo jutri, v soboto, 10. oktobra, ob 19. uri v Mavčičah, teden dni kasneje pa se bo ob 9. uri začel pohod po Poti Jeprškega učitelja od Drulovke do Mavčič.

Bled je navdušil s »fotogeničnim« otokom

Založba Lonely Planet je v drugi izdaji seznama priporočenih destinacij Bled uvrstila med deset destinacij, ki nudijo edinstvena in nepozabna doživetja.

MATEJA RANT

Bled – Lonely Planet je Bled uvrstil na šesto mesto seznama desetih destinacij, ki obiskovalcem zagotavljajo nepozabna doživetja. Pri globalno znanem turističnem vodiču Bled opisujejo kot destinacijo naravnih lepot z edinstvenim otokom s cerkvijo, so sporočili iz Slovenske turistične

organizacije (STO). »Še posebno jih je navdušila slikovitost destinacije, za katero navajajo, da ima najbolj fotogenično jezero na planetu.« Na Bledu so vest sprejeli z izjemnim ponosom. »To je nagrada in priznanje za vso Slovenijo. Res je, da je Bled eden najprepoznavnejših in najlepših obrazov Slovenije, vendar je to priznanje, na katerega bi morali biti ponosni

prav vsi«, je dejal blejski župan Janez Fajfar.

Umestitev Bleda na lestvico top desetih destinacij, ki jih za nepozabna doživetja priporoča eden najvidnejših medijev na področju potovanja, je za Bled in Slovenijo velika čast, je ob tem poudarila tudi direktorica STO Maja Pak. Še posebno jo veseli, da je Lonely Planet pri pripravi aktualnega seznama najbolj

privlačnih destinacij posebno težo namenil prav trajnostnemu upravljanju destinacij, kar Bled, ki je prejemnik zlatega znaka Slovenia Green Destination, po njenih besedah še dodatno zavezuje k nadaljnemu trajnostnemu razvoju destinacije. Dodatne točke pri ocenjevanju so namreč prejele tiste destinacije, ki turizem upravljajo trajnostno, so poudarili pri Lonely Planet. Na omenjeni seznam so se uvrstili še: Petra v Jordaniji, Galapaški otoki, Narodni park Uluru-Kata Tjuta v Avstraliji, delta reke Okavango v Bocvani, Nacionalni park Yellowstone v ZDA, slapovi Iguazú v Argentini - Braziliji, templji Angkorja v Kambodži, Salar de Uyuni v Boliviji in Annapurna Circuit v Nepal.

PROSIMO, DARUJTE KRI!

Rdeči križ Slovenije vas v živo vabi na krvodajalsko akcijo, ki bo potekala:

V STRAŽIŠČU PRI KRANJU: V DVORANI PROŠPORT

Četrtek, 15.10.2020, od 7. - 13. ure

POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVII

051/ 389 270,
051/ 671 147,
030/ 716 796

www.daruj-kri.si

Za bolj trajnostno naravnan promet

V občini Cerklje sprejemajo celostno prometno strategijo, s katero želijo v prihodnjih letih doseči bolj trajnostno prometno ureditev.

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – Minuli teden so v Cerkljah pripravili še drugo javno razpravo pred sprejemom celostne prometne strategije v občini. Že v prvi javni razpravi, ki je potekala junija, so udeleženci določili glavne izzive, težave ter potrebe na področju prometa in mobilnosti. Strokovni vodje projekta iz družbe Locus so predstavili analizo stanja in analizo ankete ter možne scenarije razvoja prometa v občini in zbrali vizije mobilnosti v prihodnosti.

V anketi je sodelovalo 185 občanov, od katerih je dobra polovica stanje prometa v občini ocenila kot zadovoljivo, 28 odstotkov kot dobro ali zelo dobro, 18 odstotkov pa kot slabo ali zelo slabo. Največje težave anketirancem predstavlja nevarnost v prometu (31 odstotkov), poraba časa in zastoji (29 odstotkov) ter odsotnost oziroma slaba organizacija javnega prevoza (23 odstotkov). Za največje vrednote pri načrtovanju prometa v prihodnje pa so anketiranci izbrali varnost pešcev in kolesarjev, sledita pa dostop do pomembnih ustanov in čisto okolje. Med najpomembnejšimi ukrepi pa so poudarili varne šolske poti ter samostojne kolesarske povezave do Kranja in med naselji v občini.

Predstavili so tudi vizijo prometa v prihodnjih letih, ki je zasnovan tako, da

podpira uresničevanje občinskih razvojnih programov in krepi podjetništvo in turizem. Prometna infrastruktura pa domačinom in obiskovalcem omogoča učinkovito, čisto, ekonomično, varno in zdravo mobilnost. Spodbuditi želijo tudi kolesarjenje in hojo ter krepiti ozaveščenost, strpnost, odgovornost in solidarnost v prometu.

Poleti je nato potekala priprava strateških in operativnih ciljev, ki so jih uskladili s ključnimi deležniki. Glavni namen tokratne javne razprave pa je bila predstavitev nabora ukrepov, ki so jih pripravili. Na razpravi je deset udeležencev med najpomembnejše ukrepe, ki bodo prispevali k uresničitvi vizije, uvrstilo ureditev poti za pešce in pločnikov ter zelenih površin, urejanje kolesarskih stez in poti ter avtomatiziran sistem izposoje koles v povezavi s sosednjimi občinami, urejanje cest in parkiranj, vključevanje v akcije izobraževanja in prijave na javne razpise.

Drugi javni razpravi sledi še zadnje usklajevanje ukrepov z občinsko upravo in drugimi deležniki, nato finančna presoja ukrepov, preden bodo o celostni prometni strategiji na eni od sej razpravljali tudi svetniki. Ob zaključku projekta bodo pripravili tudi publikacijo in strategijo predstavili javnosti.

Zaključena obnova cestne infrastrukture v Zadragi

Zadraga – Od začetka tedna je znova mogoč promet skozi Zadrago, je sporočil župan Občine Naklo Ivan Meglič. Občina je investirala v obnovo komunalne infrastrukture, cestno razsvetlavo, novi so optični vodi več operaterjev. Cesta je razširjena in omogoča tudi promet sodobne kmetijske mehanizacije in dostavo z večjimi tovornjaki. Kot je omenil župan, je izbrani izvajalec del Gorenjska gradbena družba namestila še jekleno varovalno ograjo in s tem zagotovila varen promet vozil, kolesarjev in pešcev. Občina Naklo se zahvaljuje vsem lastnikom parcel ob cesti, ki so omogočili gradnjo obsežnih podpornih in opornih zidov in s tem ustrezne rekonstrukcije.

Vodnik zaokrožil obnovo

Muzejsko društvo Škofja Loka je izdalo umetnostno-zgodovinski vodnik po cerkvi sv. Miklavža na Godešiču, s katerim so simbolno sklenili od leta 1991 trajajočo obnovo tega svetišča.

DANICA ZAVRLI ŽLEBIR

Godešič – Vaščane Godešiča in druge obiskovalce so v sredo povabili k cerkvi sv. Miklavža in jim predstavili umetnostno-zgodovinski vodnik avtorja dr. Luke Vidmarja. Izdaja vodnika je zaključek dolgoletne obnove cerkve, ki se je leta 1991 začela z obnovo fasade, je povedal Aleksander Igljčar, prejšnji predsednik Muzejskega društva Škofja Loka, ki je izdalo vodnik, zdaj blagajnik društva, sicer pa ključar cerkvice na Godešiču in urednik te knjižice. Obiskovalcem je predstavil obnovitvena dela, ki so bila najbolj intenzivna ob pripravah na tisočletnico vasi Godešič, ustanovili so tudi odbor za postavitev novih bronastih zvonov, kajte prvotne je vzela prva svetovna vojna. Štirje novi bronasti zvonovi so zazveneli pred dobrim desetletjem, blagoslovil jih je takratni nadškof Alojz Uran. Pozneje so bili tudi restavrirani oltarji, freske in križev pot. Med obiskovalci je Igljčar pozdravil tudi restavratorko Anito Klančar Kavčič.

Večerno druženje pri cerkvi sv. Miklavža, nekaj mlajši kot je tisočletni Godešič (nastala naj bi med 12. in 13. stoletjem), je bila priložnost za zahvalo vsem, ki so sodelovali pri izdaji

Dr. Luka Vidmar je obiskovalcem predstavil zunanost in notranjščino cerkve sv. Miklavža na Godešiču. / Foto: Primož Pičulin

vodnika. Besedilo je pripravil umetnostni zgodovinar dr. Luka Vidmar, doma iz Gorenje vasi pri Retečah, za umetniške fotografije je poskrbel France Stele, oblikovanje pa je delo Agate Stele. Vodnik je izdalo Muzejsko društvo Škofja Loka, ob finančni podpori Občine Škofja Loka, Krajevne skupnosti Godešič, Župnije Reteče, soseske Godešič in osebnih darov. Sicer pa je vodnik Cerkev sv. Miklavža Godešič dvanajsti po vrsti med vodniki po loškem ozemlju, ki jih izdaja muzejsko društvo, je povedala predsednica

Helena Janežič in se prav tako zahvalila vsem vpletenim za dobro opravljeno delo. Miklavž je letos prišel malo prej, je dejala Janežičeva, prinesel pa knjižico o tej lepi cerkvi, ki jo je Občina Škofja Loka pred leti prepoznala kot zgodovinsko in umetnostno dragoceno in jo razglasila za kulturni spomenik lokalnega pomena.

Avtor knjižice dr. Luka Vidmar je obiskovalce tudi v živo seznanil z največjimi umetnostno-zgodovinskimi biseri godeške cerkve, od njene zunanosti, kjer nad vhodom v cerkev kraljuje

freska z motivom poslednje sodbe, delo furlanskih freskantov iz okoli leta 1400, do fresk apostolov in svetnikov v notranjščini, ki so delo znamenitega Jerneja iz Loke, oltarjev, križevega pota in ostale opreme, ki pričajo o bogati zgodovini tega svetišča, ki je nastajalo vsaj šest stoletij. Cerkev stoji na romanski osnovi, zaznamovali pa so jo gotika, barok in historizem, lahko preberemo v vodniku, za katerega je avtor uporabil številne vire in skrbno prebral cerkveno kroniko, kot je navedel Aleksander Igljčar, zadnjič še tik pred izidom.

Najboljši novinarski razred iz Škofje Loke

Škofja Loka – Z razglasitvijo zmagovalcev so se v začetku oktobra končale tokratne novinarske delavnice Radia Hudo!, ki vzgajajo nove generacije mladih novinarjev in hkrati skrbijo za medijsko opismenjevanje. S svojim radijskim prispevkom so poslušalce 1. programa Radia Slovenije in strokovno komisijo, ki so jo sestavljali Tadeja Bizilj, Danijel Poslek in Igor E. Bergant, najbolj prepričali učenci Osnovne šole Ivana Groharja Škofja Loka, so sporočili iz službe za komuniciranje RTV Slovenija. V svojem prispevku so poslušalce popeljali po starodavnih ulicah Škofje Loke. Za nagrado jih čaka dvodnevni izlet na Krvavcu.

Največji in najbolj smrtonosni pajki in škorpioni

Ljubljana – Sašo Čotar, Radovljčan, ki že nekaj let prebiva v Trziču, konec tega tedna v ljubljanskem BTC odpira svojo prvo samostojno razstavo pajkov. Na ogled bo okoli osemdeset vrst pajkovcev in škorpionov iz njegove osebne zbirke, med njimi največji in najbolj smrtonosni na svetu. Zloglasni ptičji pajki, dominantne črne vdove in pompozni škorpioni bodo v prikazu njihovega naravnega okolja predstavljeni na več kot dvesto kvadratnih metrih razstavnega prostora; vsak terarij bo opremljen s podatki o značilnostih in zanimivostih posamezne živali, so sporočili organizatorji. Razstava bo na ogleda dva meseca, nato bo pot nadaljevala v tujini.

9. mednarodni festival likovne umetnosti Kranj ● ZDSLU

28. september – 3. november

Lepljenka, kolaž in asemblaž: RECIKLIRANE ZGODBE

100 avtorjev ● 25 držav ● 18 lokacij ● 300 likovnih del ● vodeni ogledi

Glavna otvoritev: **četrtek, 1. oktober ob 17. uri.**

Obiskovalce naprošamo, da dosledno upoštevajo navodila NIJZ zaradi COVID 19 (maske, distanca, razkuževanje).

Likovno društvo Kranj

Triglav v pokalu s Celjem

Ta teden je čas za tekme nogometnih reprezentanc, zato prvoligašev ne bo na zelenicah.

JOŽE MARINČEK

Kranj – Zaradi igranja reprezentančnih tekem (pripravljalno s San Marinom so naši v sredo dobili s 4 : 0) s Kosovom in Moldavijo tekem v prvi ligi ta konec tedna ne bo, aktivni pa bodo nogometaši v vseh preostalih treh ligah.

V drugi SNL bo v jutrišnjem 11. krogu Kalcer Radomlje ob 14. uri gostil Nafeto 1903, ob 15.30 pa se bodo nogometaši kranjskega Triglava pomerili z ekipo Brd, Roltek Dob pa z ekipo Fužinar Vzajemci.

Ekipe v tretji SNL – zahod bodo odigrale tekme devetega kroga. Zanimiv obračun se obeta v Stražišču, ko bodo jutri ob 15. uri nogometaši Save Kranj gostili Žiri. V Škofji Loki bodo istočasno nogometaši Arola Škofja Loka gostili Elto Izola. Nogometaši Šobca Lesce se bodo na domačem igrišču pomerili z vodilno Ilirijo 1911, nogometaši Tinexa Šenčur pa odhajajo na gostovanje in

bodo v nedeljo tekmo odigrali z ekipo Brinje Grosuplje.

Tekme sedmega kroga bodo v soboto odigrali tudi nogometaši v gorenjski ligi. Vse se bodo začele ob 15.30, pari pa so: Polet – SIJ Acroni Jesenice, Velesovo Cerklje – Niko Železniki, Britof – Visoko, Zarica Kranj – Kranjska Gora, Bitnje dobrozasenci.si – Preddvor in Bohinj – Naklo. V tem krogu so prosti nogometaši Bleda Hirterja.

V prostorih Nogometne zveze Slovenije na Brdu pri Kranju pa je bil opravljen žreb za igranje tekem osmine finala Pokala Pivovarne Union. V njem sodelujejo še tri moštva iz Gorenjske. Nogometaši Domžal bodo v sredo, 21. oktobra, gostovali pri moštvu Beltinci Klima Tratnjek, Kalcer Radomlje in Triglav pa bosta tokrat v vlogi gostitelja. Kalcer Radomlje bo gostil CherryBox 24 Tabor Sežana, nogometaši Triglava pa nogometaše aktualnega prvaka Celja.

Novi predsednik bo znan v treh mesecih

Kranj – Kot smo že poročali, je konec septembra z mesta predsednika Nogometnega kluba Triglav nepreklicno odstopil Jure Gortnar. Tako se je minuli torek na izredni seji sestal upravni odbor kluba. Ta je določil devetdesetdnevni rok za sklic izredne volilne skupščine in izvršni odbor, ki je sestavljen iz štirih članov in bo do izredne skupščine skrbel za nemoteno upravljanje in nadzor. Vodi ga podpredsednik kluba Miroslav Matijašević. Kot so tudi pojasnili v klubu, so člani upravnega odbora razpravljali o pristopu k pripravi strategije kluba, finančnem stanju, rebalansu proračuna za sezono 2020/21 in kadrovskih zadevah. Zatrjujejo, da so obveznosti do igralcev in strokovnega osebja klub redno poravnava. Članska ekipa je v zadnjem času dobila nekaj potrebnih okrepitev, zato so prepričani, da bo sezono v drugi SNL lahko uspešno nadaljevala. »Tudi ostale selekcije delujejo v skladu s tekmovalnimi načrti,« pravijo v klubu in dodajajo, da so veseli tudi dejstva, da so vse selekcije zadnji konec tedna zmagale v svojih tekmovanjih.

Kranjski košarkarji poraženi iz Kopro

Kranj – V sredo se je s tekmo med Kopro Primorsko in ECE Triglav začelo tretje kolo v prvi SKL za moške. Primorci so z boljšo igro v zadnjih minutah tekme dobili obračun z rezultatom 77 : 70 in s tem dosegli prvo zmago v sezoni, novinci iz Kranja pa bodo morali na to še počakati. Preostale tekme so na sporedu jutri, ko ekipa Helios Suns gostuje pri Rogaški, Gorenjska gradbena družba Šenčur pa pri Hopsih Polzela. V drugi SKL za moške se jutri ob 19. uri obeta gorenjski derbi, ko bo ekipa Brinox Medvode gostila LTH Castings. Ločani, ki so na obeh prvenstvenih tekmah do sedaj zmagali, so vodilni na lestvici, Brinox Medvode pa je še brez zmage. So pa Ločani ta teden presenetljivo izpadli iz pokalnega tekmovanja, saj jih je v dveh obračunih izločila ekipa Stražišča. Ta konec tedna se nadaljuje tudi tekmovanje v prvi SKL za ženske. Ekipa Triglava bo v gorenjskem obračunu jutri ob 20. uri v dvorani na Planini gostila Jasmin sport Ledito.

Na vrhu še vedno Roglič in Pogačar

Kranj – Naša kolesarska asa Primož Roglič in Tadej Pogačar ostajata na vrhu lestvice Mednarodne kolesarske zveze (UCI). Primož Roglič je z zmago na prestižni enodnevni klasiški Liege–Bastogne–Liege povečal prednost na lestvici pred Tadejem Pogačarjem s Klanca pri Komendi. Na lestvici ima 4890 točk, Pogačar pa 3970. Tretji je Belgijec Wout van Aert z 2255 točkami.

Škofjeločanom dvojni naslov

Prejšnji konec tedna je ekipa škofjeloškega Insporta osvojila pokal za naslov državnih prvakov v velikem floorballu, minulo soboto pa so se naslova najboljših veselili še člani ekipe Insporta v malem floorballu.

VILMA STANOVNIK

Gorenja vas, Kranjska Gora – Z velikim finalom se je zadnjo septembrsko soboto v Gorenjski vasi končalo po času trajanja najdaljše slovensko državno prvenstvo v floorballu. Odločitev o prvaku je navadno padla že spomladi, letos pa je bil sklepni del zaradi epidemije covid-19, preložen na jesen.

Potem ko je Insport na polfinalni tekmi zanesljivo ugnal Olimpijo, Polanska banda pa je bila boljša od Borovnice, se je ponovil lanski finalni obračun. Tudi letos je bila boljša ekipa Insporta, ki je slavila z rezultatom 13 : 4.

Ekipa Insporta po finalni zmagi v malem floorballu v Kranjski Gori / Foto: arhiv FBK Insport

Insport je bil najboljši v državnem prvenstvu in Mednarodni floorball ligi.

»Kljub zaostreni situaciji zaradi koronavirusa smo v jesenski del sezone vstopili dobro pripravljeni, tako da sem z optimizmom

pričakoval končnico državnega prvenstva. Lahko rečem, da je bila verjetno to najlažja do sedaj odigrana končnica, odkar sem na klopi Insporta. Razliko v primerjavi s konkurenco gre iskati predvsem v večjem številu kvalitetnih igralcev v naši ekipi. Teden zatem bi morali odigrati še končnico lige IFL, a je bila ta žal odpovedana in so obveljali rezultati rednega dela, kar pomeni, da je tudi naslov prvakov mednarodne lige ostal v Škofji Loki. Z dosežkom sem vsekakor zelo zadovoljen, še posebno zato, ker se je z drugim zaporednim dvojnimi naslovom iz ekipe poslovila starejša generacija igralcev, ki je kar nekaj let krojila usodo slovenskega

floorballa,« je po zaključni sezoni povedal trener Gorazd Tomc in pojasnil, da se v naslednjo sezono, ki naj bi se začela konec tega meseca, podajajo z zelo pomlajenim moštvom.

So se pa minuli konec tedna pri Insportu razveselili še enega uspeha. Ekipa večinoma izkušenih članov kluba se je namreč že spomladi uvrstila v finale državnega prvenstva v malem floorballu, ki je v soboto potekal v Dvorni Vitranc v Kranjski Gori. Insport je v polfinalu premagal Zelence iz Kranjske Gore, nato pa je bil v finalu z 12 : 9 boljši od Šiškarjev, ki so v polfinalu premagali ekipo Galaks Železniki. V obračunu za tretje mesto je zmagala ekipa Zelencev.

V Kranju najboljša Zajc in Klinčeva

Minuli torek so se pod žarometi na kranjski skakalnici za naslov poletnega državnega prvaka pomerili naši najboljši smučarski skakalci in skakalke, naslov najboljših pa sta ubranila Ema Klinec in Timi Zajc.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Že po prvi seriji je kazalo, da je najbolje v moški konkurenci razporejen Timi Zajc (SSK Ljubno BTC), ki je pristal pri 108 metrih. Tudi z drugim skokom, dolgim 105 metrov, je vodstvo zlahka obdržal in ubranil naslov državnega prvaka. Na drugo mesto se je uvrstil predlanski prvak Rok Justin (SSD Stol), ki je skočil 104,5 in 104 metre, tretji pa je bil Bor Pavlovčič (ND Rateče - Planica), ki je prvič skočil 103, drugič pa 110 metrov. Do desetega mesta so se zvrstili še Žiga Jelar (SK Triglav), Anže Lanišek (SSK Mengeš), Jan Bombek (SSK Ljubno BTC), Lovro Kos (SSK Ilirija), Peter Pevc (SK Triglav), Tjaš Grilc (SSD Stol) in Tilen Bartol (SSK Sam Ihan).

»Kar malo sem presenečen, nisem si mislil, da bom

Ema Klinec je navdušila z dvema odličnima skokoma.

danes lahko konkuriral najboljšim, saj sem v poskusni seriji skočil zelo slabo. Skoki še niso tisti pravi, rezerve imam še veliko,« je povedal Timi Zajc.

Med skakalkami je bila najboljša Ema Klinec (SSK

Alpina Žiri), ki je tako osvojila že četrti zaporedni naslov. Skočila je 110,5 in 106 metrov. Drugo mesto je osvojila Urša Bogataj (SSK Ilirija) s skokoma, dolgima 108,5 in 100,5 metra, tretja pa je bila Nika Križnar

(SSK Alpina), ki je skočila 97,5 in 104 metre. Do desetega mesta so se zvrstile še Katra Komar (SSK Bohinj), Jerneja Brecl (SSK Mislinja), Špela Rogelj (SSK Ilirija), Jerneja Repinc Zupančič (NSK Tržič – FMK), Nika Pevc (SK Triglav), Maja Vtič (SD Zabrdje) in Nika Vetrih (SSK Velenje).

»Konstantne skoke sem dobila na treningu v Oberstdorfu, za kar je zaslužen tudi trener Zoran Zupančič. Še vedno pa me čaka ogromno dela. Rezerve vidim predvsem na mizi, letna faza je boljša,« je po tekmi povedala Ema Klinec.

Tekmo mešanih ekip je dobila SSK Alpina Žiri, ki je nastopila v postavi Nika Križnar, Ema Klinec, Marcel Stržinar in Rok Oblak. Drugo mesto je osvojila ekipa SSK Ilirija, tretja pa je bila ekipa SK Triglav Kranj.

Z inovacijami lažje do ciljev

V Domelu so nagradili inovativne sodelavce, ki so s predlogi izboljšav lani podjetju prihranili 528 tisoč evrov. Zlati nagrajenec je postal Jernej Trojar.

ANA ŠUBIC

Železniki – Podelitev Domelovih priznanj za leto 2019 so v največjem železnikarskem podjetju z marca predstavili na jesenski čas. Načrtovali so jo 1. oktobra, ko so nameravali pripraviti tudi odprtje novega prizidka na lokaciji Na plavžu, a so v trenutnih razmerah to idejo opustili. Podelitev so tako izpeljali včeraj preko virtualnega dogodka, ki je povezal nagrajence, razporejene po sejnih sobah, kjer so jim nadrejeni podelili priznanja za splošno inovativno dejavnost. Letos so jih podelili že šestnajstič.

Inovativna skoraj četrtina zaposlenih

Po nagovoru predsednika uprave Domel Holdinga Matjaža Čemažarja je skrbnik inovacijske dejavnosti Martin Pintar predstavil podatke za lansko leto. V Domelovem sistemu za registracijo predlogov izboljšav je sodelovala skoraj četrtina od dobrih 1300 zaposlenih. Podali so 630 predlogov, kar je sicer dobrih sto manj kot predlani, a so bili po besedah Pintarja kakovostni, poleg tega pa ni šlo zgolj za tehnične izboljšave, pač pa tudi organizacijske, kar prav tako prinaša velike učinke. S predlogi, ki so bili zaključeni lani, je podjetje prihranilo 528 tisoč evrov, za nagrade pa je namenilo 76 tisoč evrov. »Naš cilj je vključiti čim več zaposlenih oz. v povprečju en predlog na zaposlenega v tekočem letu,« je povedal Pintar. Največ predlogov so prejeli oktobra, ko imajo mesec inovativnosti in zaposlene še dodatno usmerjajo k

Tri pomembne inovacije so kemijskemu tehnologu iz razvoja Jerneju Trojarju prinesle zlato priznanje. / Foto: arhiv Domela

zbiranju predlogov za lažje doseganje ciljev v prihodnjem letu.

Zlati nagrajenec za dosežke iz splošne inovativne dejavnosti je postal kemijski tehnolog v razvoju Jernej Trojar, ki je v preteklosti že prejel srebrno in bronasto priznanje. Lani je pozornost pritegnil s tremi pomembnimi inovacijami. Kot je navedeno v obrazložitvi, je za prečrpavanje nevarnih plinov v žarilno peč in izvedbo hitrega in enakomernega ohlajanja satorjev s pomočniki rešil zadrego dobavitelja opreme in njihovega postopka odvajanja amonijaka, zaradi lezenja PPS-materiala je z laserjem zagotovil novo metodo kontrole brez uničenja vzorcev, prav tako pa je pri dobavljenih magnetih za dokazovanje oksidov na površini z metodo redukcije oksidirane površine z reduktivno atmosfero, kjer je uporabil vodik, zagotovil

postopek nedvomnih dokazov kakovosti površine magnetov.

Srebrna priznanja so prejeli: Bojan Tolar, Janez Marguč, Jani Šuštar, Jernej Jurgele, Matej Bevk, Matej Osredkar, Niko Šubic in Rok Dobravec, bronasta pa: Andrej Špacapan, Goran Žarič, Janez Zadravec, Luka Dolenec, Marjan Kokalj, Martina Razingar, Matic Vraničar, Miha Kržišnik, Miha Matovič in Vilko Šmid. Naziv mentor inovativne dejavnosti si je prislužil Milan Vizjak, ki vodi proizvodnjo APEC, iz katere pa prihaja tudi Martina Tompa, že tretje leto zapored prejemnica nagrade za največ vpisanih predlogov. Lani je imela 21 registriranih predlogov in eno soavtorstvo.

Odlično izpeljan projekt razvoj pogona za e-kolo

Kot odlično izpeljan razvojni projekt so nagradili

razvoj centralnega pogona za e-kolo, s katerim so pred kratkim prejeli tudi zlato priznanje za inovacije Regionalne gospodarske zbornice Gorenjske.

Skrb za zaposlene

Priznanje za dosežke pri uvajanju TPM-metode, katere cilj je dvig učinkovitosti delovne opreme, je prejela Linija 10, kjer sestavljajo pretežno sesalne enote, namenjene mokremu sesanju. Prvič so nagradili najboljšo skupino iz seznama pisarn pri uporabi metode 5S, namenjene urejanju delovnega okolja, in sicer skupino P14 – Skladišče in logistika Trata. Podelili so še nagrado, ki temelji na Domelovi vrednoti Skrb za zaposlene, prejel pa jo je Matjaž Pintar, ki se je ob vpeljavi ukrepov za preprečitev širitve koronavirusa izkazal z merjenjem temperature vstopajočim v podjetje.

vključujejo notarske stroške, sodne stroške vpisa v zemljiško knjigo in stroške izvajalca, nosi banka.

»V primeru, ko bi se izkazalo, da pojasnilna dolžnost banke ni bila izpolnjena v skladu z vsakokrat veljavno zakonodajo ali da je pogodba vsebovala nepošteno pogoje, smernice zagotavljajo rešitev s pozitivnimi finančnimi posledicami za kreditojemalca, vendar pa ob upoštevanju pravnega reda Republike Slovenije in EU,« še navajajo v ZBS in dodajajo, da smernice kreditojemalcem zagotavljajo možnost izvensodnega reševanja potrošniškega spora tudi v primeru negativnega odgovora banke.

Tveganja so se močno povečala

Banka Slovenije v Poročilu o finančni stabilnosti ugotavlja, da so se zaradi pandemije novega koronavirusa zelo povečala tveganja za finančno stabilnost.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Največje tveganje za finančno stabilnost predstavlja tveganje, ki izhaja iz makroekonomskega okolja, ugotavljajo v Banki Slovenije in dodajajo, da še nikdar, odkar imamo samostojno državo, upad gospodarske aktivnosti ni bil tolikšen, kot je bil zaradi krize, ki jo je povzročila pandemija novega koronavirusa.

V bankah se povečuje tako dohodkovno kot kreditno tveganje. Skoraj vse banke so povečale stroške oslabitev in rezervacij, v prvem polletju so dosegle za dve tretjini manjši dobiček kot v primerljivem lanskem obdobju, ob zaostrenih gospodarskih razmerah pa se bo dobičkonosnost njihovega poslovanja še zmanjševala. Delež »slabih posojil« zaradi ugodnih vplivov protikriznih ukrepov za zdaj še ne kaže poslabšanja kakovosti kreditnega portfelja, a v prihodnje se bodo po oceni Banke Slovenije zaradi negotovih gospodarskih razmer in poteka odloga odplačila posojil kazalniki kakovosti portfelja poslabšali.

Tveganje financiranja bank je kljub krizi zmerno.

Obseg vlog gospodinjstev in podjetij se je na začetku pandemije namreč še povečal in je ostal glavni vir financiranja bank, v prihodnje pa se bo s poslabševanjem razmer na trgu dela rast vlog gospodinjstev predvidoma umirila, prav tako rast vlog podjetij, ki bodo potrebovala denar za premostitev likvidnostnih in drugih težav. Tudi tveganje, ki izhaja iz trga nepremičnin, je zmerno, kriza je namreč doslej le delno vplivala na trg stanovanjskih nepremičnin. Število transakcij se je zaradi omejitvenih ukrepov zmanjšalo, cene so ostale stabilne in so rasle po zmerni stopnji.

V obdobju zaostrenih gospodarskih razmer, ki jih je povzročila pandemija novega koronavirusa, je odpornost slovenskega bančnega sistema za zdaj dobra, kapitalski in likvidnostni položaj bank je bistveno boljši kot pred zadnjo svetovno finančno krizo, ugotavljajo v Banki Slovenije in poudarjajo, da bi v prihodnje odpornost bančnega sistema lahko zmanjšalo predvsem poslabševanje kakovosti kreditnega portfelja in s tem povezano zniževanje dobičkonosnosti bank.

0 izzivih voditeljstva

MATEJA RANT

Bled – Pod naslovom Globalna kriza kot izziv voditeljstva bo danes prek video prenosa potekal letošnji tradicionalni letni Predsedniški forum IEDC – Poslovne šole Bled. Dogodek pod pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja organizirajo v sodelovanju s prestižno organizacijo International Academy of Management, najstarejšim združenjem za menedžment na svetu. Na forumu bodo sodelovali

guru menedžmenta sprememb dr. Ichak Adizes, harvardska profesorica in ena najbolj priznanih strokovnjakinj za področje strategije na svetu prof. dr. Rosabeth Moss Kanter, globalni mislec s področja organizacijske kulture prof. dr. Edgar Schein, dolgoletni predsednik Coca-Cole Muhtar Kent in predsednik World Leadership Alliance – Club de Madrid prof. dr. Danilo Türk. V okviru dogodka bodo pripravili tudi okroglo mizo z nekaterimi slovenskimi gospodarstveniki.

Davčni dolg se še naprej znižuje

Kranj – Vlada se je pred nedavnim seznanila s poročilom finančne uprave (Furs) o davčnem dolgu na zadnji lanski dan. Na ta dan je davčni dolg za vse štiri blagajne javnega financiranja, za katere finančna uprava pobira dajatve, to je za proračun države, proračune občin ter za pokojninsko in zdravstveno blagajno, znašal 1,18 milijarde evrov in je bil 24,3 milijona evrov oziroma za dva odstotka nižji kot leto prej. Davčni dolg se znižuje že šest let zapored, od ustanovitve Fursa v letu 2014 do konca minulega leta se je znižal za 317,5 milijona evrov oziroma za 21,2 odstotka.

Združenje bank zavrača kritike Združenja Frank

SIMON ŠUBIC

Kranj – Iz Združenja bank Slovenije (ZBS) so sporočili, da zavračajo »neutemeljene kritike Združenja Frank (ZF) in Zveze potrošnikov Slovenije (ZPS) ter njihove poskuse diskreditacije bank in njihovega interesnega združenja«. Poročali smo že, da je ZF zaradi zavajajoče in agresivne poslovne prakse na Tržni inšpektorat in Banko Slovenije poslalo prijavo kršitev zoper ZBS

in deset bank, ki so tržile kredite v švicarskih frankih. Kot zatrjujejo v ZF (in podobnov ZPS), se na podlagi smernic ZBS za izvensodno poravnavo glede kreditov v švicarskih frankih kreditojemalcem vnaprej odpoveduje pravici do sodnega varstva iz naslova morebitnih nepoštenih pogojev.

V ZBS pojasnjujejo, da smernice ne pomenijo odpovedi sodnemu varstvu na strani potrošnika, saj zgolj opredeljujejo izvensodno

poravnavo na podlagi veljavne zakonodaje in sodne prakse ter ne omejujejo banke in kreditojemalca, da se dogovorita za drugačno spremembo potrošniške kreditne pogodbe. Smernice so bile po navedbah ZBS pripravljene na podlagi izhodišč oziroma kompromisnega predloga ministrstva za finance v fazi dogovarjanja med ZF in ZBS. Ob tem še poudarjajo, da stroške konverzije v okviru teh smernic, ki

Policisti iščejo voznika, ki mu kolesar ni zameril

SIMON ŠUBIC

Žabnica – Škofjeloški policisti še vedno iščejo udeleženca in priče prometne nesreče na cesti med Žabnico in Trato, ki poteka vzporedno z glavno cesto Kranj–Škofja Loka. Nesreča se je zgodila v torek ob 16.40 v bližini prehoda ceste čez železniško progo pri Žabnici, udeležena pa sta bila temen osebni avtomobil in kolesar, ki sta vozila eden proti drugemu. Po nesreči, v kateri se je kolesar poškodoval, je avtomobil odpeljal proti Žabnici. Policija prosi priče za informacije na interventno številko 113 ali na anonimni telefon 080 12 00.

Policijska uprava Kranj je poziv vozniku avtomobila in pričam nesreče objavila

tudi na svoji Facebook strani. V sredo jo je komentiral tudi poškodovani kolesar. »Spoštovani voznik, če se najdete med temi vrsticami, nisem vam zameril, ker ste dirkali po sredini poljske ceste in brezbrizno odpeljali naprej. Zaradi umikavanja sem se poškodoval zelo, operacija je trajala celo noč. Hvala reševalnemu osebju za pomoč in podporo, ravno tako hvala policistom PP Škofja Loka za korekten postopek in pomoč, najbolj se pa zahvaljujem puncji, ki je ustavila za mano, saj mi je svojim vozilom nudila zaščito, ker sem ležal negiben na tleh. Iz srca hvala tudi paru, ki mi je nesebično pomagal in mi odpeljal kolo, da ni ležalo na cesti,« je zapisal. Besedilo smo lektorirali.

Kraj nesreče pri prehodu čez železniško progo v Žabnici

Nadzirali pešce in voznike

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski policisti so v okviru štirinajstnevne preventivne akcije za večjo varnost pešcev v torek izvedli terenski nadzor na območju Kranja in Škofje Loke. Pri tem so ugotovili 49 kršitev prometnih pravil, od tega 21 kršitev pešcev in štirinajst

kršitev voznikov. Pri večini ugotovljenih kršitev pešcev je šlo za prečkanje ceste izven urejenih prehodov za pešce, so pojasnili na Policijski upravi Kranj. Vsi kršitelji pri voznikih so prekoračili najvišjo dovoljeno hitrost, med drugim so pri omejitvi 50 km/h izmerili tudi hitrosti do 87 km/h.

Do žrtve nasilen dlje časa

Kranj – Gorenjski policisti so pred dnevi obravnavali primer družinskega nasilja, v katerem je prišlo do lažjih poškodb oškodovanke. Kot so izvedeli možje postave, je žrtev nasilje s strani družinskega člana doživljala že dlje časa. Nasilnežu so izrekli prepoved približevanja, zoper njega pa vodijo tudi postopek zaradi suma storitve kaznivega dejanja. Policija znova apelira na žrtve, da najdejo svojo notranjo moč, poiščejo pomoč in podajo prijavo na policijo, ki bo vedno storila vse za njihovo zaščito in ustrezno ukrepala zoper storilca.

Nevarno ravnanje

Žirovnica – Jeseniški policisti so v sredo pozno popoldan v Žirovnici preverjali prijavo o zadrževanju mladine pri elektro napajalni postaji. Otroci so preplezali ograjo in se tam zadrževali, kar je zaradi visoke napetosti izredno nevarno, so sporočili policisti, ki bodo lokacijo pogosteje preverjali.

Vsak peti žrtev zlorabe

Slovinci menijo, da je spolna zloraba otrok resen problem, a skoraj polovica jih ne bi prepoznala znakov zlorabe, je pokazala ta teden objavljena raziskava o percepciji spolne zlorabe otrok v Sloveniji.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Skoraj vsak peti Slovenec je v otroštvu doživel eno od oblik spolne zlorabe, je pokazala raziskava, izvedena v okviru projekta Hiša za otroke po modelu Barnahus, ki ga izvaja Svet Evrope ob finančni podpori Evropske unije. Med ključnimi ugotovitvami raziskave, ki so jo predstavili ta teden, je tudi, da sedemdeset odstotkov Slovencev verjame, da je spolna zloraba otrok resen problem, vendar pa je ozaveščenost o tej vrsti zlorabe nizka.

Slovenija si ob sodelovanju s Svetom Evrope in z Evropsko unijo že nekaj časa prizadeva za vzpostavitve Hiše za otroke po mednarodno uveljavljenem modelu Barnahus, ki omogoča usklajeno obravnavo otrok žrtve ali prič kaznivih dejanj in spolnih zlorab, saj na enem mestu v otroku prijavnih prostorih sočasno potekata kazenski postopek in postopek za zaščito otroka. Pod eno streho so namreč združeni sodnik, tožilec, policija, socialni delavec, psiholog in zdravnik za telesni pregled otroka, da bi zbrali dokaze, ki so potrebni za kazenski postopek, in otroku hkrati nudili krizno podporo in psihosocialno pomoč ter s tem preprečili ponovno viktimizacijo otroka.

Spolne zlorabe otrok sodijo med kazniva dejanja, kjer je najmanj prijav glede na pojavnost, opozarja ministrica za pravosodje Liljana Kozlovič. / Foto: arhiv GG

Ministrica za pravosodje Liljana Kozlovič je v torek ob predstavitvi rezultatov raziskave Percepcija spolne zlorabe otrok v Sloveniji pojasnila, da je bil namen raziskave preveriti razumevanje vprašanja spolnih zlorab otrok med otroki samimi in med odraslimi, pa tudi način odzivanja nanje, odgovori iz raziskave pa bodo pomagali oblikovati storitve v slovenski Hiši za otroke po meri otrok in staršev. Po besedah ministric bi bil lahko Zakon o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v Hiši za otroke sprejet v prihodnjem letu. Prav tako so že našli objekt, kjer bo Hiša za otroke zaživela, pravosodno ministrstvo pa je trenutno v pogovorih

z ministrstvom za javno upravo za prenos objekta na pravosodje.

Ta teden objavljena raziskava o percepciji spolne zlorabe otrok, ki jo je izvedlo podjetje Ipsos, je zajela več kot 1100 odraslih iz vse Slovenije, vanjo pa so bile vključene tudi fokusne skupine otrok. Razkrila je, da skoraj polovica (47 odstotkov) Slovencev ne bi prepoznala znakov zlorabe. Ena tretjina anketirancev verjame, da spolna zloraba otrok vedno vključuje tudi uporabo fizične sile, četrtina jih meni, da izpostavljanje otrok spolnosti in pornografiji ni zloraba, in 17 odstotkov jih misli, da otroci ne morejo spolno zlorabiti drugih otrok. Dve tretjini anketirancev meni, da šole ne zagotavljajo dovolj

informacij za preprečevanje spolnih zlorab, kar devetdeset odstotkov pa jih meni, da bi moralo biti učenje o tem del učnega načrta. Hkrati pa skoraj polovica staršev pravi, da bi se počutili nelagodno, če bi se o tem pogovarjali z otroki doma. Le ena tretjina staršev je to že storila.

Raziskava o osebnih izkušnjah s spolno zlorabo je pokazala, da je skoraj vsak vprašani (18 odstotkov) že doživel vsaj eno izmed oblik spolne zlorabe do svojega 18. leta starosti. Najpogostejši obliki sta bili neprijetno dotikanje in razkazovanje. Le šest odstotkov žrtve je zlorabo prijavilo in le v treh odstotkih vseh primerov je prijavi sledil kazenski postopek in obsodba.

»Tako v svetu kot v Sloveniji sodijo spolne zlorabe otrok med kazniva dejanja, kjer je najmanj prijav glede na pojavnost. Za boj proti spolnim zlorabam seveda potrebujemo zakone in strategije, ampak predvsem potrebujemo spremembo odnosa in spremembo načina dela, tako da nobenega otroka ne pustimo zadaj in bo vsak sum zlorabe prijavljen in učinkovito obravnavan. Spolne zlorabe otrok pogosto obkrožajo tabuji, stigma in sram. Ta raziskava nam bo pomagala, da prelomimo molk,« je še dejala ministrica Kozlovičeva.

O Janševi tožbi kranjsko sodišče

Vrhovno sodišče je krajevno pristojnost za odločanje v odškodninski tožbi Janeza Janše zoper državo, nekdanjo tožilko in štiri sodnike zaradi procesa Patria preneslo na Okrožno sodišče v Kranju.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Okrožno sodišče v Kranju bo odločalo v odškodninski tožbi predsednika SDS in vlade Janeza Janše zaradi sojenja v primeru Patria. Časnik Delo je namreč ta teden poročal, da je vrhovno sodišče odločanje v Janševi tožbi, s katero od države, štirih sodnikov in nekdanje tožilke terjaja več kot 900 tisoč evrov odškodnine, preneslo s celjskega na kranjsko sodišče.

Janša zaradi domnevno nezakonitega dela v procesu Patria poleg države toži še nekdanjo državno tožilko, zdaj odvetnico Branko Zobec Hrastar, ki je vložila obtožni predlog v zadevi Patria, okrajno sodnico Barbaro Klajnšek, ki je na prvi

stopnji Janšo skupaj z Antonom Krkovičem in Ivanom Črnkovičem leta 2013 obsodila na zaporne kazni, višjega sodnika Milana Štruklja kot predsednika senata višjega sodišča, ki je leta 2014 potrdil obsodilno sodbo, ter vrhovna sodnika Vesno Žalik in Branka Masleša. Žaljkova je bila poročevalka v senatu vrhovnega sodišča, ki je odločal o zahtevi za varstvo zakonitosti in potrdil obsodilno sodbo višjega sodišča, Masleša pa je senatu predsedoval.

Kot je znano, je ustavno sodišče obsodbo aprila 2015 razveljavilo in zadevo vrnilo v ponovno sojenje, a je zadeva še istega leta zastarala. Vsi trije obtoženi so kasneje vložili odškodninske tožbe zaradi nezakonitega

O odškodninski tožbi Janeza Janše zaradi procesa Patria ne bo odločalo ne ljubljansko ne celjsko, temveč kranjsko okrožno sodišče. / Foto: Gorazd Kavčič

zapora (Janša je v njem prebil 145 dni) in očitanih nezakonitostih v procesu Patria. Upokojeni brigadir Tone Krkovič je zahteval 600 tisoč evrov, prokurist podjetja

Rotis Ivan Črnkovič 13,4 milijona evrov in Janša dobrih 900 tisoč evrov. Prva dva sta se z državo že pogodila: Krkovič za 60 tisoč evrov, Črnkovič pa za 63 tisoč evrov.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLED

Kako so adergaške preste postale vodiške

V Vodichah že četrta generacija družine Jagodic peče preste po receptu nun iz Adergasa, ki so jih na ta način pekle že v začetku šestnajstega stoletja.

ALEŠ SENOŽETNIK

Da sredi Vodich, na Kamniški cesti 22, stoji Pekar na prest Jagodic, opozarja le manjši napis pred domačo hišo, ki ga človek kaj hitro spregleda, a v njej že vrsto let nastajajo po mnenju mnogih najboljše preste pri nas. Kupujejo jih ljubitelji slanege peciva od vsepovsod, o čemer smo se prepričali tudi med našim obiskom. »To so edine prave preste, najboljše. Najbolj znana presta je vodiška presta,« ni skoparil s pohvalami gospod iz Šentvida, ki jih je tokrat vzel trideset in se vsakič, ko se peče mimo Vodich, ustavi tudi v pekarni pri Jagodičevih.

»Nekateri imajo radi bolj, drugi manj pečene. Vedno jih naredimo nekaj brez dodatne soli, prilagodimo pa se tudi željam strank. Tako za enega od naših rednih kupcev pripravimo nekaj tako slanih, da jih sam ne morem jesti. Vendar so njemu očitno takšne všeč,« pravi Damijan Jagodic, ki danes ob pomoči žene in sestre, ki si delita ime Ksenja, ter očeta Jožeta, vodi pekarno. Poleg rednih kupcev iz Vodich in okolice pa jih precej prodajo tudi gostinskim lokalom in gorskim kočam. Tako se z vodiškimi prestami lahko okrepcajo tudi izletniki na bližnji Šmarni gori ali pa planinci, ki se ustavijo v

domu na Kališču pod Storžičem, Sv. Joštu nad Kranjem, Sv. Jakobu nad Preddvorom, Sv. Primožu nad Kamnikom, Rašici, Starem gradu nad Smlednikom ali v Planinskem domu v Tamarju.

Čeprav so preste danes znane kot vodiške, pa izvirajo iz Adergasa. V tamkajšnjem dominikanskem samostanu so jih menda že okoli leta 1700 pekle nune, navado pa so privzele tudi ženske iz vasi, ki so izdelovanje prest prenesle na svoje domove.

Prestarstvo se v Adergasu ni ohranilo, po zaslugi Damijanovega pradedca pa tradicija živi še danes. Ob selitvi iz Lahovč je namreč leta

Damijan Jagodic pripada četrtri generaciji pekarni, ki v Vodichah pečejo preste.

Pred peko preste namočijo v krop, s čimer jim zagotovijo lesk in obstojnost.

1920 domačo obrt prenesel v Vodice, od leta 1932 pa pekarna, v kateri preste peče že četrta generacija Jagodičevih, deluje na isti lokaciji kot do danes.

V več kot tristoletni zgodovini se recept za pripravo prest ni spremenil. Tako kot so jih nekdaj pripravljale nune, jih v Vodichah še danes pečeta tudi Damijan Jagodic in njegova družina. Še danes večina dela poteka ročno, le stroj za delno valjanje testa jim ga nekoliko olajša. Tako kot so to nekdaj počele nune, preste še vedno najprej vržejo v krop, šele nato jih spečejo v peči, segreti na skoraj

tristo stopinj. Ker so preste najprej kuhane in šele nato pečene, dobijo značilen lesk in obstojnost. Čeprav jim ne dodajajo nobenih umetnih dodatkov in vsebujejo le vodo, moko, kvas in sol, posušene obstanejo tudi več mesecev. »Preste so mehke le prvi dan, nato pa postanejo trde. Tako da je bolje, da jih ne grizemo, temveč odlomimo in počakamo, da se nam raztopijo v ustih,« pravi Damijan Jagodic, medtem ko iz peči pobira še zadnje preste tega dne.

Na vprašanje, koliko jih spečejo vsak dan, se pekovski mojster le skrivnostno

nasmehne: »Toliko, kolikor smo pridni.« Tudi z nasledstvom oz. nadaljevanjem tradicije si ne beli glave. Starejši sin in hčerka sta si vsaj za zdaj izbrala drugačne poklice, zato pa več interesa za peko prest kaže najmlajša, ki pa je šele v tretjem razredu in ima časa za tovrstne odločitve še precej. »Sam sem rasel v pekarni in mi je bilo že od mladih nog jasno, da bom nadaljeval očetovo delo. Danes je drugače, otroci imajo tudi več možnosti. Nobenega od njih ne silim v nič. Kakor se bodo odločili, tako bo tudi prav,« zaključuje sogovornik.

Kultura

Katja Bogataj se predstavlja z razstavo fotografij z naslovom **Ujeti v globalnem svetu. Stran 14**

Pogovor

Dr. Danijel Grafenauer: »Plebiscit pomeni za nas boleč narodni poraz.« **Stran 15**

Zanimivosti

O restavriranju Škofjeloškega pasijona so posneli tudi dokumentarni film. **Stran 16**

Od petka do petka

Ekonomist Jože P. Damijan je pripravljen postati tehnični mandatar vlade Koalicije ustavnega loka. / Foto: Gorazd Kavčič

Pol milijona evrov, ki so jih iz Vatikana nakazali podjetju s sedežem v Ljubljani, naj ne bi bilo porabljeno za humanitarno dejavnost, kot je bilo mišljeno. / Foto: arhiv GG

Vlada menda pripravlja sklep, s katerim bi kitajski Huawei označila za dobavitelja z visokim tveganjem. / Foto: Simon Šubic

Opozicija za oblikovanje vladne alternative

SIMON ŠUBIC

Pobuda za Koalicijo ustavnega loka

Vodje opozicijskih strank LMŠ, SD, Levice in SAB so v sredo potrdili, da so stekli pogovori o oblikovanju alternative aktualni vladi pod vodstvom Janeza Janša. Izhodišče za njihovo povezovanje je pobuda Koalicija ustavnega loka, ki jo je podal ekonomist Jože P. Damijan, pod njo pa so se podpisali še Spomenka Hribar, Pavel Gantar, Boris A. Novak, Arjan Pregl, Barbara Rajgelj, Slavko Splichal, Niko Toš in Slavoj Žižek. Vlada Koalicije ustavnega loka bi bila politična, njeno vodenje pa je pripravljen prevzeti Damijan kot tehnični mandatar. A za uspeh takšne koalicije potrebujejo v državnem zboru najmanj 46 glasov poslancev, do tam pa opozicijskemu četverčku manjka še sedem glasov. Od tod tudi vabilo vladnim strankam SMC, DeSUS in NSi, da se jim pridružijo. Kot trenutno kaže, gre za misljo nemogoče, saj so prvaki koalicijskih strank že sporočili, da aktualna vlada za zdaj nima alternative. Premier in predsednik SDS-a Janez Janša se je obregnil tudi ob ime Koalicija ustavnega loka. Na Twitterju je zapisal, da je »pomenovanje skupinice levih

in skrajno levih strank in stranic za ustavni lok norčevanje tako iz slovenskega jezika kot iz ustavne ureditve RS«. Ustavni lok po definiciji zahteva predstavništvo najmanj dveh tretjin volilnega telesa, je dodal. V LMŠ-ju, SD-ju, Levice in SAB-u pa poudarjajo, da je treba ukrepati takoj, če želijo »preprečiti zdrs Republike Slovenije v iliberalno demokracijo in pot brez povratka«, saj se »pred našimi očmi izvršuje neizrečen, a nič manj neprikrit poskus stranke SDS, da z zlorabo ključnih institucij na podlagi avtokratskih prijemov, ped za pedjo, korak za korakom, spodje družbene in državne temelje, redefinira ustavne norme, zaneti razdor in zakaocka naš mednarodni položaj«.

Erbežnik nov kandidat za ustavnega sodnika

Predsednik republike Borut Pahor je ta teden v državnem zboru posredoval predloga kandidatur Arjane Brezigar Masten za viceguvernerko Banke Slovenije in Anžeta Erbežnika za ustavnega sodnika. Pred odločanjem v državnem zboru se bosta oba predstavila javnosti na ločenih predstavitev v predsedniški palači, predvidoma prihodnjo sredo, so sporočili iz predsednikovega urada.

V Velenju volijo župana

V Velenju bodo v nedeljo na nadomestnih volitvah volili novega župana. Za župansko funkcijo se potegujejo aktualni podžupan Peter Dermol iz SD, član Gospodarsko aktivne stranke Darko Koželj, ki ga podpirajo SDS, NSi, SMC in SLS, in član Dobre države Benjamin Strozak, ki kandidira s podporo Neodvisnih Velenje. V Velenju novega župana volijo, ker je 2. avgusta zaradi bolezni umrl Bojan Kontič, ki je občino vodil od leta 2010.

Vatikanski škandal sega tudi v Slovenijo

V Vatikanu je izbruhnil finančni škandal, katerega lovke segajo tudi v Slovenijo, je ta teden poročal tržaški Primorski dnevnik. Nekdanji kardinal Giovanni Angelo Becciu, ki ga je papež Frančišek 24. septembra odstavil s položaja namestnika državnega tajnika, naj bi poskrbel za več nakazil v skupni vrednosti pol milijona evrov na račun podjetja Logsic s sedežem na Dunajski cesti 51 v Ljubljani. Podjetje, ki ga je ustanovila Becciujeva znanika, 39-letna Sardinka Cecilia Marogna, naj bi se ukvarjalo s humanitarnimi dejavnostmi, a vatikanski denar ni bil porabljen v ta namen,

temveč za nakupe luksuznih dobrin. Marogna je pojasnila, da je Svetemu sedežu pomagala pri diplomatskem posredovanju, in potrdila, da je preko svojega podjetja s sedežem v Sloveniji prejela pol milijona evrov, ki naj bi šel za njen honorar, potovanja in svetovne storitve. Nekdanji kardinal Becciu pa naj bi preiskovalcem razložil, da ga je Marogna ogoljufala, je poročal Primorski dnevnik.

Bo Huawei v Sloveniji prepovedan?

V kitajskem tehnološkem velikanu Huawei so preselečeni nad novico, da jih namerava slovenska vlada označiti za dobavitelja z visokim tveganjem, kot je pred dnevi poročal STA. Prepričani so, da za takšno odločitev ni utemeljenih razlogov. Ocena tveganja je pripravljena na podlagi evropskih meril za kibernetno varnost tehnologije 5G. Če bo sklep sprejet, slovenski operaterji mobilnih telekomunikacijskih omrežij pri Huawei ne bodo smeli nabavljati telekomunikacijske infrastrukture, obrambne in obveščevalne strukture, sistemi notranje varnosti ter sistemi zaščite in reševanja pa ne bodo smeli uporabljati Huawei opreme in storitev.

Slovinci v zamejstvu (767)

Škofiče, nekdanj slovenska vas

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Zgodba o Škofičah (Schiefling), ki je središče občine z enakim imenom in dobrimi 2660 prebivalci – leta 1910 jih je bilo le dobrih 1200 –, je ena od mnogih zgodb iz krajev v južnem delu Koroške, v katerih se je v zadnjih stotih letih številko slovensko govorečih dramatično zmanjšalo. Leta 1910, torej pred sto desetimi leti, jih je bilo 94,2 odstotka (!), leta 2001, ko je bilo na Koroškem zadnje ljudsko štetje, pa jih je bilo še 5,8 odstotka. Danes jih je gotovo še manj, vendar je slovensčina v 14 vaseh, ki tvorijo občino, slišana. V nekaterih koroških krajih o umiranju slovenske besede ne slišijo, ne govorijo radi in se tudi ne sprašujejo, zakaj so se te številke v dobrih stotih letih tako spremenile.

Škofiče so glede tega izjemna. Slovensko prosvetno društvo Edinost, ki ga vodi Mitja Rovšek, je podatke o dramatičnem upadanju števila slovensko govorečih občanov, kar je posledica mnogih dejavnikov, tudi priseljevanja ljudi iz Avstrije, Nemčije in drugih držav Evropske unije, vzelo resno in predlagalo krepitev vzajemnosti in medsebojnega zaupanja med slovensko in nemško govorečimi občani in njihovimi društvi z razstavo o 120-letni zgodovini Škofič s stališča jezika in kulture, razvoja demokracije, kulture spominjanja in migracij. Predlog slovenskega društva sta moralno in gmotno podprla občina in njen župan Valentin A. Happe iz koroške ljudske

Organizatorji razstave in gostje s predsednikom Slovenskega društva Edinost Škofiče Mitjo Rovškom, županom Škofič Valentinom Happejem in kuratorko razstave Brigitte Entner (drugi, tretji in četrta z desne)

stranke. Sobivanje dveh narodnostnih skupnosti terja strpnost in odgovornost, je povedal ob tem župan. Razstavo z naslovom »Na

poti skozi čas/Sprach, Kultur, Raum&Zeit« so odprli v soboto kot eno od zadnjih, vendar odmevnejših prireditvev v okviru praznovanja

100. obletnice koroškega plebiscita. Njena kuratorka je zgodovinarica mag. Brigitte Entner. Odprtje je spremljal dvojezični kulturni program, v katerem sta sodelovala Kvartet Demonda in tamburaška skupina Starabanda, ki deluje v okviru Slovenskega prosvetnega društva Edinost.

Razstava ni strnjena na enem mestu, ampak je 22 panojev postavljenih v 14 krajih občine, dostop do njih pa je mogoč tudi preko kode QR. Na interaktivnem zemljevidu Slovenskega prosvetnega društva Edinost je mogoče poiskati tudi zgodovinska, hišna in ledinska imena in poslušati njihov zvočni posnetek v regionalnem narečju. Razstava bo na ogled do konca oktobra.

Po svetu

Priključena Nemčija

Kako čas hitro teče: 3. oktobra je minilo že trideset let od združitve obeh Nemčij. Združitev je sicer napačna oznaka; dejansko je šlo za priključitev Nemške demokratične republike (NDR) k Zvezni republiki Nemčiji (ZRN). Tako povečana Nemčija pa je postala vodilna država današnje Evrope.

MIHA NAGLIČ

Ena Nemčija

Zakaj ravno 3. oktober 1990? Ker so tega dne po dogovoru »2+4« prenehale veljati »pravice« štirih držav, ki so maja 1945 okupirale poraženo Nemčijo. Ta datum pomeni konec procesa združevanja Nemčije, ki se je začel s padcem Berlinskega zidu 9. novembra 1989. Zid, ki ga je NDR zgradila tako rekoč čez noč, je bil 28 let simbol razdelitve ene najpomembnejših evropskih prestolnic in v bistvu vsega sveta na dva tabora. Z njegovim padcem je izginila ena od meja, ki je ločevala ljudi, Evropa pa je stopila korak bližje na poti k združenju celine. Pot do ponovne združitve se je začela z demokratičnimi spremembami v NDR konec 80. let minulega stoletja. Oktobra 1989 so s položaja odstavili državnega in partijskega voditelja NDR Ericha Honeckerja. Njegov naslednik Egon Krenz je obljubil previdno demokratizacijo v Vzhodni Nemčiji, a je moral kljub temu v začetku decembra odstopiti. Za njegovega naslednika je ljudska skupščina izvolila Hansa Modrowa, ta pa je 19. decembra 1990 v Dresdnu prvemu kanclerju združene Nemčije Helmutu Kohlu

zagotovil, da bo uresničil tesne in tovariške odnose med nemškima državama. Na prvih svobodnih volitvah v ljudsko skupščino NDR 18. marca 1990 je presenetljivo zmagala volilna koalicija Zveza za Nemčijo pod vodstvom krščanskega demokrata Lotharja de Mazierra, čeprav so zmago napovedovali socialdemokratom. Z zamenjavo oblasti v Vzhodni Nemčiji so nastali pogoji za združitev obeh Nemčij, nato pa so se precej hitro zvrstili pomembni dogodki. Še pred politično združitvijo ZRN in NDR je 1. julija 1990 začela veljati gospodarska, valutna in socialna unija obeh Nemčij. Na območju takratne NDR je nemška marka postala edino plačilno sredstvo. V NDR so vpeljali tudi pokojninsko, zdravstveno, zaposlitveno in nezgodno zavarovanje po zgledu ZRN. Dne 31. avgusta pa so vzhodno in zahodnonemški pogajalci sklenili združitveno pogodbo, ki na več kot 1000 straneh ureja bistvena vprašanja združitve. Pomembno vprašanje, ki ga je bilo treba rešiti pred združitvijo Nemčij, je bila t. i. pravica štirih sil nad Berlinom in Nemčijo, posebej Sovjetske zveze. Dne 16. julija 1990 sta se tedanji nemški kancler Kohl in sovjetski voditelj Mihail Gorbačov srečala v Železnovodsku

na Kavkazu in se dogovorila za enotno Nemčijo s polno suverenostjo. Na podlagi dogovorov, ki sta jih dosegla Kohl in Gorbačov, so 12. septembra 1990 v Moskvi zunanji ministri Francije, SZ, Velike Britanije in ZDA kot predstavniki štirih sil, ki so si od leta 1945 delile odgovornost nad Nemčijama, podpisali t. i. 'pogodbo 2+4' z NDR in ZRN. Ta je dala Nemčiji polno suverenost v notranjih in zunanjih zadevah. Pravice štirih sil nad Berlinom in Nemčijo kot celoto pa so prenehale veljati 3. oktobra. Po 45 letih ločitve je bila Nemčija 3. oktobra 1990 vnovič združena, ta dan pa je postal v ZRN državni praznik. Že naslednji dan se je v poslopiju berlinskega parlamenta zbral nemški zvezni zbor, ki se je povečal za 144 poslancev iz nekdanje NDR. Na prvih svobodnih volitvah v vsenemški parlament po skoraj 58 letih je 2. decembra 1990 zmagala koalicija CDU/CSU, za prvega kanclerja združene Nemčije pa je bil izvoljen Helmut Kohl. (Prirejeno po siol.net)

Nepozabna Janis

Minilo je že pol stoletja od smrti Janis Lyn Joplin (1943–1970), ameriške pevke popularne glasbe in legende svetovne rokovske scene. »Nad

glasbo sta jo navdušila starša Seth in Dorothy Joplin. Že kot mlada se je zavzemala za pravice temnopoltih v ZDA ... Njena prava kariera je trajala vsega tri leta, a je v tem času postala glasbeni simbol upornišva za generacijo ob koncu šestdesetih let 20. stoletja. Kot članica skupine Big Brother and the Holding Company je zaslovela leta 1967 z nastopom na pop festivalu v Montereyju, ko je s hripavim glasom, pretresljivo izrazitostjo ter veliko muzikalnostjo prevzela poslušalce. Njen uspešnice: Piece Of My Heart, Summertime, Ball And Chain, Me and Bobby McGee. Umrila je 4. oktobra 1970 v Los Angelesu zaradi prevelikega odmerka heroina. (Vir: Wikipedija)

Trump in Biden

»Ali boš že utihnil, človek? To je tako nepredsedniško.« »Will you shut up, man!« S temi besedami je skušal Joe Biden ustaviti svojega nasprotnika in aktualnega predsednika Donalda Trumpa, ki mu je kar naprej skakal v besedo na prvem soočenju pred volitvami novega predsednika ZDA, v Clevelandu, Ohio, 29. 9. 2020. Trump je kmalu nato zbolel za covidom-19, a že okrevla in zdaj čakamo na nadaljevanje soočanj ...

Brandenburška vrata (Brandenburger Tor) v Berlinu so simbol ponovno združene Nemčije v letu 1990. / Foto: Wikipedija

Janis Joplin (levo), glasbeni simbol upornišva generacije ob koncu šestdesetih, med enim svojih nastopov / Foto: Wikipedija

Predsednik Obama in podpredsednik Joe Biden v Beli hiši, 31. 7. 2011. Zdaj se Biden trudi, da bi sam postal predsednik ZDA. / Foto: Wikipedija

Za boljšo šolo (94)

Šola stoji ali pade z učiteljem

IVKA SODNIK

Minuli ponedeljek smo praznovali svetovni dan učiteljev, ki ga je leta 1993 na Mednarodni konferenci o izobraževanju v Ženevi razglasil Unesco kot spomin na 5. oktober 1966, ko sta Unesco in Mednarodna organizacija dela v Parizu sprejela Priporočila o položaju učiteljev, ki veljajo še danes. V priporočilih so jasno določene pravice in dolžnosti vzgojiteljev in učiteljev pa tudi obveznosti posameznih vlad, da jim uredijo položaj, ki pritiče tako odgovornemu delu.

Po podatkih zavoda za šolstvo je v Sloveniji trenutno v vrtcih in šolah zaposlenih 44.600 delavcev ali 6,3 odstotka vseh zaposlenih. V vseh sredinah, razen na področju visokega

in univerzitetnega šolstva, močno prevladujejo ženske. V vrtcih jih je kar 98 odstotkov, v osnovnih šolah 88 in v srednjih 66 odstotkov.

Čeprav se je danes položaj učitelja temeljito spremenil, še vedno velja znani rek, da šola stoji ali pade z učiteljem. Učiteljski poklic res ni več tako ugleden in spoštovan, kot je bil pred desetletji, se pa njegova odgovornost ni prav v ničemer zmanjšala. Obratno. Dandanašnji učitelji pogosto prevzemajo še naloge staršev, saj jih je veliko ves dan zaposlenih in se nimajo časa ukvarjati z otroki. Otroci pri učiteljih iščejo človeško bližino in pogovor, še zlasti če vladajo v družini težke socialno-ekonomske razmere. V tem primeru so učitelji varuhi in

zaščitniki otrok pred zanamarnostjo, ignoranco in čustveno odtujenostjo. Posebej prva leta šolanja so učiteljice otrokom velikokrat druge mame. Tudi starejši učenci iščejo v učiteljih svoje zaupnike in tolažnike v stiskah. Ravno zato je tako zelo pomembno, kakšen človek je učitelj. Ni dovolj samo, da je dober strokovnjak na svojem predmetnem področju in obvlada poučevanje, znati mora tudi vzpostaviti stik z otrokom.

Na začetku osnovne šole je izredno pomembno, da učitelji pri otrocih opazijo in prepoznajo morebitne primanjkljave ali posebne navadnosti, da znajo pravočasno ponuditi učno pomoč in otroka pravilno usmerjati. S takšnim pristopom

pri otrocih vzbujajo zaupanje in vero, da bodo ob učiteljevi pomoči zmogli. Zavedati se moramo, da učitelji učijo predvsem s svojim odnosom in s svojo osebnostjo. In ravno tem področjem učiteljskega poklica namenimo pri nas premalo pozornosti. Pri vpisu na pedagoški študij so nam pomembne samo dobre ocene, ne preverjamo pa, ali so kandidati kot osebnosti primerni za ta poklic. Imajo dovolj razvito čustveno in socialno inteligenco, so sposobni empatičnega vživljanja v drugega človeka, so ustvarjalni in inovativni ter naravnani na vseživljenjsko učenje. Premalo se zavedamo, kako odgovoren je učiteljski in vzgojiteljski poklic. Da to delo ni samo poklic, pač

pa poslanstvo. Učiteljskega dela se nikoli ne da do konca izmeriti v urah, saj dober učitelj ne bo pustil otroka brez pomoči, če jo bo ta potreboval, ne bo odklonil pogovora z učencem, če bo ta v stiski, ne bo na poti iz šole pogledal v stran, če bo opazil med šolarji nasilje. Zato dobri učitelji zaslužijo spoštovanje in družbeno priznanje. Spoštovanje in ugled jim nista samoumevno podeljena, pač pa si ga morajo pridobiti. Tako kot vsi drugi poklici. Zato je skoraj nepojmljivo, zakaj bolje ne poskrbimo, da bi v šole in vrtce prišli pravi ljudje, ki jih bomo vsestransko izobrazili, jim na začetku nudili najboljše mentorstvo in potem ves čas zagotavljali pogoje za osebnostno in strokovno rast.

Kultura

Svobodni ali ujeti

»V današnjem svetu vladata nemir in disharmonija spolov, kar se izraža na vseh področjih. V prvi vrsti bojevanje s samim seboj ter predvsem bojevanje s sistemom, v katerega smo postavljeni in ki z napredkom in sistematizacijo uničuje posameznika,« k razstavi zapiše avtorica fotografij Katja Bogataj.

IGOR KAVČIČ

Katja Bogataj, večmedijska umetnica mlajše generacije, ki živi in ustvarja v Žireh, se oktobra v Galeriji Pogled v Kamniku predstavlja s konceptualno razstavo fotografij z naslovom Ujeti v globalnem svetu. Po izobrazbi je sicer kiparka z diplomom Akademije za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, a se poleg klasičnega kiparstva (v središču njene pozornosti je oblikovanje varjenih kovinskih skulptur) ukvarja tudi s fotografijo, videoinstalacijo, intermedijskimi postavitvami, kostumografijo in plesom. Da bi se še kaj našlo, doda. Pri društvu ŠmaR Žiri organizira različne razstave, v zadnjem času pa ustvarja in deluje tudi pod znamko Dotik umetnosti. Je članica Združenja likovnih umetnikov Škofja Loka in trenutno opravlja podiplomski študij

iz kiparstva na Akademiji lepih umetnosti v Lizboni na Portugalskem.

Gre za umetnico, ki se v svojem delu po pravilu dotika družbeno angažiranih vsebin. Razmišljanja o globinah človeškega bitja so jo vodila tudi k snovanju cikla fotografij, s katerim se predstavlja. Osrednja lika serije osmih fotografij velikega formata sta moški in ženski akt, ki se z gibanjem v nekakšni kletki, ki jo predstavlja ovoj iz varjene mreže, iz te poskušata prebiti. Dela sodijo v širši umetniški projekt, ki ga je Bogatajeva zasnovala pred leti, v katerem predstavlja moški in ženski način bojevanja v globalnem svetu, predvsem pa jo je zanimala nezmožnost osvoboditve iz nekega, lahko bi rekli posamezniku in družbi vnaprej predpisanega sistema.

»Na zunaj smo lahko videti lepi in bogati, imamo vse, kar v svetu šteje: status,

moč, kontrolo in uspešnost skozi materialne dobrine in lastništvo. Notranji svet pa lahko živi povsem drugo zgodbo. Znotraj nas kriči, se upira, razmišlja, kako bi morali živeti, išče smisel življenja, bije svojo bitko nesmislov ... Vse to pa prevečkrat utišamo z različnimi blažilci,« skozi Ujete v globalnem svetu sporoča umetnica. Moški in ženski akt na posameznih fotografijah spremljamo skozi sekvence. »Mehkejša svetloba zaznamuje podobe ženske, ostrejša, natančnejša pa podobo moškega. Zdi se, kot da skuša avtorica prikazati večjo moč, odločnejšo voljo za spopad pri moškem in nekakšno milino in umirjenost pri enakem boju ženske,« je k razstavi zapisala kustosinja Saša Bučan, ki hkrati ugotavlja: »Na koncu je rezultat enak – oba se uklonjena soočita in sprijaznita z dejstvom, da pobeg ni mogoč.«

Katja Bogataj razstavlja v Galeriji Pogled v Kamniku. / Foto: Igor Kavčič

Katja Bogataj dodaja: »Njun boj izza mreže je prispodoba nas samih, ki smo ujeti v svoje in siceršnje sisteme, v katerih živimo. Čeprav imamo občutek, da smo svobodni, to nismo.« Motiv akta je uporabila tudi iz estetskih nagibov, blizu ji je erotika – čeprav je tokrat ne postavlja v ospredje – saj je, kot pravi, golo žensko ali moško telo preprosto lepo. Njena akta odkrivata, a hkrati z enako mero zakrivata, res pa je, da je s popolnima modeloma lepoto telesa

dodatno idealizirala. Fotografije v črno-beli tehniki delujejo nekako brezčasno.

Kiparka, v tokratni razstavi tudi fotografinja, gledalcu dopušča, da v razstavljenih fotografijah poišče svojo lastno zgodbo. »Umetnik je tisti, ki opominja in spodbuja ljudi, da tudi oni lahko v razmišljanjih gredo v lastno in družbeno globino. Umetnost je široko odprta za vsakogar,« še dodaja Katja Bogataj, ki razstavo posveča pokojnemu očetu Ernestu, ki je nepričakovano preminil

sredi septembra. »Tudi on je bil po svoje umetnik in je gledal življenje drugače, kar je bilo zanj dolgo tudi izživ. Kolikor je zmogel, me je tudi podpiral; in hvaležna sem, da mi je bil oče. Vedno boš z mano v srcu. Zahvaljujem se tudi mami Darinki, ki me pri mojem delu podpira. Predvsem se zahvaljujem za njeno ljubezen, modrost in moč, ki mi jo je dala. Le tako lahko živim v tem svetu in ustvarjam svoje zgodbe skozi umetnost, duhovnost in ljubezen.«

Knjiga močnih žensk

V uvod v letošnji festival sodobnih umetnosti Mesto žensk je pred dnevi pri založbi Mladinska knjiga izšla knjiga Nepozabne, v kateri je predstavljenih petdeset pogumnih Slovenk različnih življenjskih poti in poklicev, ki so vsaka v svojem času premikale meje našega sveta.

IGOR KAVČIČ

Ob knjigi Nepozabne s podnaslovom Ženske, ki so premikale meje našega sveta sem se spomnil na polejte pred dobrim letom, ko smo se v skupini za pripravo igralnih kart z motivi uspešnih Gorenjcev in Gorenjk odločali, koga bomo izbrali za dvanajst upodobitev, ki so na voljo. Medtem ko je bila pri moških likih – kraljih in fantih – potrebna selekcija, so nastopile težave pri izbiri kraljic. Po treh, Ivani Kobilca, Josipini Urbančič Turnograjski in Angeli Piskernik smo dolgo iskali četrto in si nazadnje iz Ljubljane izposodili alpinistko, ljubiteljico gorenjskih gora Pavlo Jesih.

Kdo so torej uspešne in pogumne Slovenke, ki so v preteklih sto, sto petdeset letih v svojih poklicih, z visoko izobrazbo in javnim delovanjem orale ledino v nekdanji izrazito moškem svetu? Že bežen pogled v kazalo potrjuje, da so pomembno

knjižno izdajo gre. Menim, da bi povprečen državljan med petdesetimi uspešnimi ženskami v knjigi najverjetneje prepoznal le kakih deset imen, najbrž bi še kakšni manj znal opredeliti tudi njeno vlogo v družbi.

V knjižnem projektu je moči združilo kar dvajset avtoric, ki so prispevale zapise o posameznih nepozabnih ženskah, med njimi Milica Antić Gaber, Nika Kovač, Metka Mencin, Ana Duša, Nina Perger in druge, besedila je uredila in poenotila Ana Ugrinovič. Kot je k izdaji zapisala pobudnica Veronika Tašner, so se pri pisanju naslanjale na knjigo Posodila alpinistko, ljubiteljico gorenjskih gora Pavlo Jesih. Tuma in je v njej bilo predstavljenih 129 pomembnih žensk. Odločitev za izbor petdesetih je bilo torej dodatno sito, kljub temu pa je, kar je še ena izmed kvaliteta knjige, zajet širok razpon področij, na katerih so bile ženske uspešne. Tako se

srečamo z umetnicami, podjetnicami, znanstvenicami, profesoricami, muzealkami, dobrotnicami, časnikarkami ..., mnoge izmed njih so bile vsaka v svojem času tudi borke za pravice žensk.

Le z veliko mero poguma so prihajale do boljše izobrazbe, ki je bila tako kot šolanje v preteklosti predvsem v domeni nasprotnega spola, prav tako so posegale na nekoč tipično moška poklicna področja, za svoje delo so bile slabše plačane kot poklicni kolegi, v družbi so se težje dokazovale ... Vse po vrsti so bile močne ženske in so si upale. Naj bo to pionirka slovenskega podjetništva Evgenija Šumi, hotelirka Julia Molnar, antropologinja in etnologinja Branišlava Sušnik ali pa prva slovenska igralka v Hollywoodu Zalla Zarana, balerina na evropskih odrih Lidija Wisiak, arhitektka Dušana Šantel Kanoni in prva slovenska in jugoslovanska letalka Kristina Gorišek Novaković ...

Vsaka je predstavljena na treh straneh, ob orisih iz življenjske in poklicne poti pa sledi tudi poudarek, ki posameznico nekako določa. Zapise so z ilustracijami oplemenitile priznane slovenske likovne umetnice: Bojana Dimitrovska, Tina Dobrajc, Samira Kentrić, Tanja Komadina, Polona Lovšin, Andreja Peklar, Sabina Šinko, Helena Tahir, Ana Zavadlav in Huiqin Wang.

Ob izidu je bilo nekaj prahu okrog zamenjave naslovnice, na kateri naj bi bila ilustracija žensk na kolesih – kolo je eden najbolj prepoznanih simbolov zgodnjega feminizma. Ko je ženska sedla na kolo, je postala enaka moškemu, kolo je pomenilo tudi neko svobodo. Založba je pred izidom naslovnico zamenjala z ilustracijo brez koles. Iz Mladinske knjige so svojo potezo obrazložili: »Založba je svoje stališče glede ženske enakopravnosti kredibilno izrazila tako, da je knjigo Nepozabne umestila

Na petdeset nepozabnih Slovenk nas spominja dvajset avtoric besedil in deset ilustratork. / Foto: Igor Kavčič

v svoj program, jo ustrezno promocijsko podprla in v ničemer posegla v vsebino knjige. Oblikovanje naslovnice pa je vedno v domeni založbe, torej ne avtoric ali avtorjev in tudi ne samo urednice oziroma urednika, pač pa širšega tima. V Mladinski knjigi ima pri izbiri naslovnice odločilno besedo vodstvo uredništva, prodaje in marketinga. Pri projektu Nepozabne nas je vodilo dejstvo, da je knjiga v prvi vrsti namenjena otrokom tretje triade osnovne šole, in cilj, da neobremenjeno spoznajo vlogo in osebnosti žensk, ki so spreminjale meje našega sveta. Predlagana naslovnica bi po mnenju odločevalcev v

luči aktualnih političnih dogajanj lahko služila kot poligon za različne interpretacije ter tako odvrnila pozornost od vsebine knjige. Sedanje diskusije okoli naslovnice to potrjujejo. Pri našem izboru naslovnice ne gre za strah pred to ali ono vlado, ampak za načelno delovanje založbe.«

Ali bi nas moralo ob tovrstnih zadevah v 21. stoletju biti strah ali ne, je najbrž stvar druge, širše debate, zagotovo pa bi lahko zapisali, da je knjiga Nepozabne izšla ob pravem času na pravem mestu in močno presega namen ozaveščanja osnovnošolske mladine. Naj z njo tudi odrasli dopolnijo svoje (ne)znanje.

Pogovor

Plebiscit, boleč narodni poraz

Dr. Danijel Grafenauer

Avstrija bi morala pokazati velikodušnost do svojih državljanov slovenske narodnosti in slovenskega jezika. Tu mora Avstrija še kar nekaj postoriti, meni dr. Danijel Grafenauer, znanstveni sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani in izvrsten poznavalec Koroške.

JOŽE KOŠNJEK

Ali je za vas kot potomca zavednih koroških Slovencev stoletnica plebiscita praznik ali zgolj spomin na prelomen dogodek v zgodovini slovenskega naroda? Ali pa tudi opomin, da je usoda majhnega naroda stalno na preizkušnji?

Menim, da Slovenci obletnice plebiscita ne moremo praznovati, saj ta pomeni za nas boleč narodni poraz. Lahko in moramo pa se sprijazniti, tudi skupaj z nemško govorečimi Korošci, če so prireditve primerne. Prepričan sem, da moramo po stotih letih skupaj in v sodelovanju gledati naprej s ciljem, da še bolj utrdimo čezmejne vezi ter da ustvarimo tukaj regijo razvoja in miru. V Sloveniji se spominjamo 100. obletnice koroškega plebiscita na različne načine, z različnimi okroglimi mizami, intervjuji, znanstvenimi simpoziji, nekateri politiki pa se bodo udeležili posameznih prireditev tudi na Koroškem. Ob podobnih razmišljanjih me vedno fascinira dejstvo, da smo se nam je Slovincem kot etnični skupini in narodu uspelo ohraniti in razviti državno samostojnost.

Zakaj smo Slovenci izgubili Koroško? Smo bili v politični igri premalo spretni in usposobljeni, je bil »Korotan«
že vnaprej izgubljen? Zanimivo je, da smo ga zgubljali v času, ko je lep del Koroške zasedla jugoslovanska vojska in bi šlo lahko

to dejstvo v našo korist.

Slovenci smo bili leta 1918 še zelo mlad narod, kot je zapisal pokojni dr. Andreas Moritsch, profesor na celovški univerzi in koroški Slovenec, 'narodovanje' na Koroškem takrat še ni bilo končano. Bilo je malo vsega, kar ste vprašali. Malce je bilo navivnosti in prevelikega zaupanja v velesile, ki bodo naše pravične zahteve prepoznale in upoštevale, nekaj je bilo zamujenih priložnosti, slovenska uprava plebiscitne cone A se je morala vzpostaviti v enem letu, medtem ko je bil nemško-avstrijski upravni aparat drugje nedotaknjen in se je naslanjal na dolga stoletja delovanja. Kljub vojaški zmagi v drugi ofenzivi in zasedbi s Slovenci poseljenega dela Koroške junija 1919 to ni več vplivalo na mirovno konferenco v Parizu, ki se je medtem že odločila, da bo na delu spornega ozemlja ljudsko glasovanje – plebiscit.

Plebiscitni izid bi se lahko nagnil na slovensko oziroma jugoslovansko stran, pa se ni. Kar pogoste so trditve, da so ljudje glasovali za Avstrijo tudi zaradi primitivnega, celo nasilnega obnašanja okupacijske jugoslovanske vojske pod poveljstvom generala Smiljanica in strahu pred pravoslavnim Beogradom.

Ta razmišljanja so močno pretirana. Prihajalo je do nesporazumov med slovensko civilno oblastjo in uradno vojsko Kraljevine SHS,

ki so ji večinoma poveljevali srbski oficirji. Vendar so se ti nesporazumi razreševali. Večina vojaštva se je kmalu umaknila iz plebiscitne cone, orožniki, ki so jo nadomestili, pa so bili domačini in v nekoliko večjem številu Slovenci iz drugih slovenskih pokrajin. Je pa imela pravoslavna vera in 'begravska čaršija' svojo vlogo pri negativni plebiscitni propagandi nemško-avstrijske strani.«

Pogosto se omenja dogovor o meji med generalom Maistrom in visokim avstrijskim častnikom konec leta 1918, ki pa naj bi padel tudi zaradi mlačnosti ljubljanske vlade.

»Verjetno je mišljena pogodba, imenovana Huelgerth – Lavrič, ki je bila podpisana 19. novembra leta 1918. Treba je povedati, da je ta pogodba določala začasno demarkacijsko črto od ustja Ziljice po Zilji in dalje po Dravi. Vendar ni zajemala vseh s Slovenci poseljenih območij, torej ne območja do 'žive etnične meje', kar je bila želja slovenske strani. Zaradi te želje so slovenske enote 30. novembra leta 1918 prekoračile Dravo kot razmejitveno črto in zasedle Velikovec. Koroška politika pa ni bila pripravljena sprejeti tako imenovanega 'žive meje' za demarkacijsko črto, zato so se začeli spopadi.

Koroško smo leta 1920 dokončno izgubili, saj je tudi po drugi svetovni vojni

Dr. Danijel Grafenauer je znanstveni sodelavec Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani. Korenine njegovega rodu segajo na Koroško, v Blače v Ziljski dolini.

ostala del avstrijske države. Za koroške Slovence so se kljub obljubam oblasti o enakopravnosti in pravicah začeli dramatični časi. Mnogi so v strahu za preživetje bežali v Jugoslavijo. Prepričan sem, da je pravi čudež, da so se ohranili do današnjih dni.

Po plebiscitu so postali koroški Slovenci manjšina v Republiki Avstriji, ki je bila po nacionalni usmeritvi nemška država. Kljub drugačnim zagotovitvam in obljubam, tudi s sklepom koroškega deželnega zbora 29. septembra leta 1920, tik pred plebiscitom, ki jim je zagotavljal, da hočeta Koroška in Avstrija slovenskim rojakom 'za vse čase' zavarovati njihov jezikovni narodni značaj ter skrbeti za njihov in gospodarski razcvet enako kot pri nemških prebivalcih dežele, se je dežela Koroška 'potrudila', da tiste, ki so na plebiscitu glasovali za Kraljevino SHS, privede v nemški krog. Tem, ki so izkazovali slovensko narodno zavest, je bil napovedan neprestan 'Abwehrkampf' in nezaupanje zaradi 'nezvestobe' do dežele Koroške. Najtežji poblebiscitni udarec pa predstavlja brez dvoma 'eksodus' koroške slovenske inteligence, ki je morala preživetje iskati v jugoslovanski Sloveniji. Poblebiscitnih beguncev je bilo med 2000 in 3000.

Po pesniku bi lahko rekli: Veš, Avstrija, svoj dolg ... Kaj bi morala storiti Avstrija, da

bodo besede obljube 'meso postale'? Zagotovo samo dvojezični krajevni napisi in skromna, nad dvajset let nespremenjena denarna pomoč niso dovolj.

»Avstrija bi morala pokazati velikodušnost do svojih državljanov slovenske narodnosti in slovenskega jezika. Tukaj je področje urejanja manjšinskih pravic na osnovi 7. člena Avstrijske državne pogodbe, kjer mora Avstrija še kar nekaj postoriti. Odprta vprašanja so dvojezično šolstvo in otroško varstvo, uradni jezik, politično zastopstvo slovenske narodne skupnosti, mediji in Slovenska glasbena šola, finančne podpore in še marsikaj.

Kakšna Koroška je vaša vizija? Kaj bo čez deset, dvajset let?

»Trdno sem prepričan, da v skupni Evropi ni prostora za nacionalizme, temveč za sodelovanje med narodi na enakopravnih osnovah. Naš imperativ mora biti čezmejno sodelovanje z rojaki in nemško govorečimi s ciljem, da se vzpostavi neprestan dialog, ki bo preprečeval nastajanje in razraščanje morebitnih napetosti. Ugotavljam, da so se na tem prostoru v zadnjem stoletju ustvarile številne globoke travme med obema narodoma, ki jih je treba vzeti v obzir. Regijo moramo dobro poznati, da lahko te težave rešujemo. K temu pa pripomorejo tudi novinarji, ki poročajo o dogodkih na tej in oni strani.

»Matična država Slovenija in njeni prebivalci morajo vzdrževati živi stik z rojaki na Koroškem. To je ključno, seveda poleg instrumentov, ki jih ima država Slovenija kot matična država koroških Slovencev, da podpira njihove organizacijske strukture, krepí sodelovanje in pospešuje izmenjave na vseh družbenih področjih (šolstvo, mediji itd.).«

Dr. Danijel Grafenauer (prvi z leve) je med pobudniki vsakoletnega pravnega srečanja na starem velikovškem pokopališču, kjer so skupaj pokopani Maistrovi borci oziroma vojaki Kraljevine SHS in koroški brambovci. / Foto: Jože Košnjek

Zgodbe

Pomlajevanje pasijonske knjige

Tri stoletja staro knjigo Škofjeloškega pasijona, ki jo hrani kapucinski samostan v Škofji Loki, so letos restavrirali. O tem enkratnem in neponovljivem posegu so posneli tudi dokumentarni film in ga minuli teden prikazali v Sokolskem domu.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofjeloški pasijon je leta 1721 zapisal kapucin pater Romuald Marušič in izvirnik še danes hrani škofjeloška kapucinska knjižnica. Knjiga je velika dragocenost, pomemben del lokalne, slovenske in tudi svetovne kulturne dediščine, saj je Škofjeloški pasijon vpisan na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Režijska knjiga pater Romualda je temelj vseh uprizoritev Škofjeloškega pasijona in prihodnje leto, ko bodo pasijon znova uprizorili, bo stara tristo let. Pred dvema letoma se je rodila pobuda Muzejskega društva Škofja Loka, da bi kazalo rokopis restavrirati, k temu zahtevnemu delu pa so povabili vrhunsko strokovnjakinjo, konservatorsko-restavratorsko svetnico v Centru za konserviranje-restavriranje knjig, papirja in pergamenta pri Arhivu Republike Slovenije Blanko Avguštin Florjanovič. Delo je začela

letos in več mesecev je trajalo pomlajevanje najstarejše ohranjene dramske knjige v slovenskem jeziku, o čemer je nastal tudi dokumentarni film. V času epidemije, ko je bila kapucinska knjižnica zaprta za javnost, je v njej marljivo delala restavratorka, ki ima s srednjeveškimi knjigami že veliko izkušenj, saj je med drugim restavrirala tudi Dalmatinovo Biblijo. Pri tem so jo snemali fantje iz produkcijske hiše Karata pod režijskim vodstvom Aljaža Tepine (producent je bil Tine Škrbec, direktor fotografije pa Matej Vidmar) in pred kratkim so film o tem izjemnem podvigu prikazali škofjeloškemu občinstvu.

Blanka, sicer bibliotekarka z magisterijem iz likovne akademije, ki se je na področju srednjeveških vezav izpopolnjevala pri Christopherju Clarksonu iz Oxforda, veliki avtoriteti konservatorstva rokopisov, v filmu pokaže postopek, kako poteka restavriranje

rokopisa. »Nobenega kosa ne vzamem v roke, če ga prej ne ponotranjim,« je povedala občinstvu v Škofji Loki. O knjigi najprej nekaj časa razmišlja, potem opravi temeljit prvi pregled, ki lahko traja tudi teden dni, nato dokumentira stanje pred restavriranjem, pripravi popis del, šele nato pridejo restavratorski posegi. Pravi, da mora že na začetku vedeti, kakšno bo videti končno stanje, vmesnega popravljanja ni, biti mora »za prmej«. Za delo ima na razpolago nabor najrazličnejših tehnik, orodij in materialov. Škofjeloški pasijon je kot vsa svoja dosedanja dela jemala v roke s spoštovanjem in odgovornostjo, vesela, da je bil razmeroma dobro ohranjen. Bratje kapucini ga dobro varujejo, je dejala restavratorica in se jim zahvalila, da so ji zaupali svojo najdragocenejšo knjigo.

Za Aljaža Tepino, Tineta Škrbca in Mateja Vidmarja iz Karata filma, ki se ukvarja z video

Matej Vidmar, Aljaž Tepina, Blanka Avguštin Florjanovič in Tine Škrbec (od leve) so v Sokolskem domu predstavili film o restavriranju knjige Škofjeloški pasijon. / Foto: Gorazd Kavčič

produkcijami, snemanjem reklam, predstavitvenih filmov in podobnim, to ni bil prvi dokumentarni film. Je drugi, prvega so posneli o Gregorju Selaku, plezalcu z multiplo sklerozo. »Snemanje dokumentarca o restavriranju Škofjeloškega pasijona je bil za nas izziv,

želeli smo narediti kar najboljši izdelek. Pasijon nam je bil zanimiv, saj smo lokalni fantje, bilo pa nam je tudi v čast,« so povedali ustvarjalci filma. Samostan, brate kapucine in njegove zgodovinske dragocenosti so imeli priložnost dobro spoznati in se marsičesa naučiti.

Letos pa so naredili še en film, v katerem nastopa brat kapucin Jožko Smukavec in predstavlja Škofjo Loko (nedavno je bil nagrajen v okviru slovenske turistične kampanje). Kot so še dejali, so svojo letošnjo izkušnjo začeli na novo ceniti Škofjeloški pasijon in njegovo vrednost.

Velikan slovenske arheologije

Letos mineva sto let od rojstva kamniškega rojaka, častnega meščana in arheologa dr. Staneta Gabrovca, ki je pomembno vplival na razvoj arheološke stroke pri nas in v svetu. Spomin nanj so v kamniškem muzeju obujali nekdanji sodelavci, učenci in sorodniki.

JASNA PALADIN

Stane Gabrovec se je rodil 18. aprila leta 1920 prav na mestu, kjer so dobrih pet let po njegovi smrti Kamničani počastili stoto obletnico njegovega rojstva – na gradu Zaprice, v stavbi, kjer

ima danes prostore uprava Medobčinskega muzeja Kamnik. »Stanovali smo v proletarskih prostorih pred graščino, ki so bila včasih gospodarska poslopja, in v njih je bilo pozimi strašno mrzlo,« je nekoč dejal Gabrovec, ki je bil Kamniku

zapisan že vse od malega. S prijatelji je v otroštvu ustanovil celo nogometni klub, ki so ga poimenovali Triglav, kasneje pa se je družil s tamkajšnjo intelektualno smetano. Čeprav je po vojni večino ma živel v Ljubljani, je imel v domačem Kamniku dolgo

urejeno stalno prebivališče. V šolskih klopih je kmalu pokazal pridnost in talent, kar se je odražalo v odličnih ocenah. Po maturi se je odločil za študij klasične filologije, a je študentska leta prekinila vojna, ki jo je preživel tudi v internaciji v Gonarsu. Po vojni je študij nadaljeval in leta 1948 diplomiral iz arheologije in klasične filologije, zaradi številnih naključij, delavnosti, pedantnosti in osebnih kvalitiet pa so se mu kmalu začele ponujati neponovljive karijerne priložnosti, ki so mu utrle pot v svet. »Leta 1948 je nastopil službo v Narodnem muzeju. Skupaj z Jožetom Kastelicem sta orala ledino novega muzealstva, terensko-raziskovalne arheologije in pedagoškega pristopa. Gabrovec je v muzeju izjemno sistematično urejal dokumentacijo o arheološkem gradivu in depo. Dal je izrisati številne predmete, jih evidentiral, fotografiral, katalogiziral. Leta 1962 je doktoriral z disertacijo Prazgodovina

Gorenjske. V slovenski visokošolski študij arheologije je vpletel metode nemške arheološke šole, s katero se je seznanil na arheološkem inštitutu v Tübingenu. Sade njegovega dela so še danes del širše evropske arheološke dediščine. Leta 1987 se je upokojil, vendar je ostal aktiven, tako pedagoško kot tudi znanstveno,« je na spominskem večeru med drugim dejala Janja Železnikar, arheologinja v kamniškem muzeju, ki je Gabrovca – ta je vrsto let poučeval tudi na oddelku ta arheologijo ljubljanske Filozofske fakultete – predstavila skupaj s številnimi, ki so ga poznali.

Njegovo kariero, pomen za razvoj arheološke stroke in njegovo širšo vpetost v evropsko in tudi svetovno znanstveno sfero so predstavili dr. Peter Štih, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, katere član je bil Gabrovec, dr. Janka Istenič, predstojnica oddelka za arheologijo Narodnega muzeja, kjer

je bil Gabrovec zaposlen štiriideset let, dr. Andrej Gaspari, predstojnik oddelka za arheologijo, ddr. Mitja Guštin, profesor in študent prve generacije Gabrovčevih študentov, in pa Tomaž Perko, akademski slikar in Gabrovčev nečak, ki je svojega strica večkrat upodobil. »Naša družina je bila zelo umetniška in stricu lahko priznamo, da je podpiral vsaj en vogal naše hiše, za kar smo mu zelo hvaležni. Nečake nas je jemal tudi s seboj na arheološka izkopavanja, kjer je bil do nas strog tako kot do drugih,« se je spominjal Perko.

Kot je v Sloveniji žal pogosto, je bil dr. Stane Gabrovec bolj znan po Evropi kot pa v domačem Kamniku, čeprav se mu je občina leta 2002 poklonila s podelitvijo naziva častni občan. V muzeju so se mu ob stoti obletnici rojstva poklonili tudi z dokumentarnim filmom, ki so ga posneli skupaj z njegovo družino, predvsem sinovoma Matejem in Petrom Gabrovcem.

Janja Železnikar ob podobi dr. Staneta Gabrovca, kot jo je ustvaril njegov nečak Tomaž Perko

Spolno nasilje med mladoletnimi vrstniki

GORAZD STARIHA

Za konec poglavja pa še en bolj »enakopraven« (vsaj kar zadeva enakost let udeležencev) poskus nasilnega mladoletniškega seksa.

Zadevo je prijavila Uršula Švigl, gostačka s Studenca (okraj Ljubljana Okolica). Sredi decembra 1858 je bila v gozdu, ko je zaslišala klicati ženski glas: »Pusti me!«

Ko se je približala kraju klicanja, je zagledala na tleh žensko na hrbtu, na njej pa moškega. Kakšnega nasilja pa ni opazila. Ker je po premikanju sklepala, da gre za nečisto opravilo, je zavpila na ti dve osebi, nakar je

moški skočil pokonci in zbežal, ženska pa je vsa prestrašena vzkliknila: »Še dobro, da si ravno sedaj prišla!«, pri tem je bila objokana in tresoča se.

To je bila Katarina Sterlekar, stara sedemnajst let, tržaška najdenka, vzgojena pri Martinu Zalarju v Želimljah. Povedala je, da jo je fant Jakob Jeršin že jeseni na paši vrgel na tla, ji šel z roko pod krilo in jo šlatal, vendar so ga takrat prestrašili koraki nekoga in je zbežal. Tokrat pa da je nesla žito v mlin, ko jo je došel Jakob, ji zbil vrečo z žitom z glave, z rokama zagrabil, jo zvelkel v grmovje, vrgel na tla, ji kleče na njej razmaknil nogi, dvignil obleko nad pas, si odpel hlače in ji legel na trebuh.

Vpila je na pomoč in se ga hotela znebiti z rokama. Ukazal ji je, naj bo tiho, da se vendar ne bo nič zgodilo. Ko se je vlegel nanjo, se je premikala s telesom, ko ga je skušala zvaliti dol, občutila ni nobene bolečine in nobene poškodbe. Na njeno klicanje da je prišla neka ženska in Jeršin je pobegnil. Ni imela nobenih slutenj, kaj je Jeršin hotel z njo.

Tudi Jakob je bil sedemnajst let star, sin polkmeta, še nikdar kaznovan. Dogodek je v bistvenem priznal, obenem pa zagotavljal, da si je Katarina sama kriva, ker naj bi ga stalno zasledovala na paši in ga v šali vlekla za

obleko. Pri zadnjem poskusu se mu ni prav nič hotela oteti in je tudi utihnila, ko jo je prosil. Ko je legla na tla, ji je res dvignil spodnje krilo in je pokleknil k njej, vendar ne njej na nogi. Medtem ko si je odpenjal hlače, je ni držal in bi mu lahko tudi ušla, če bi res hotela. Do občevanja da sicer ni prišlo, ker se je pojavila neka ženska, vendar se Katarina takrat ni več branila.

Zdravniški pregled je ugotovil, da je bila Katarina spolno še nerazvita, niti še ni imela menstruacije, deviška kožica je bila še nepoškodovana, vhod v nožnico je bil še popolnoma zaprt in na njem nobenih posledic posilstva. Zločina posilstva torej ni bilo, preiskavo so ukinili, vendar so zadevo predali okrajnemu uradu Ljubljana Okolica, če bi le-ta morda ukrepal glede prestopka javne spodobnosti. Državno pravdnštvo (tožilstvo) je torej primer zavrglo, ker posilstvo ni bilo izvedeno niti ni bilo na dekletu kakšnih sledov fizičnega nasilja. Pravdnštvo se niti ni trudilo z obtožbo poskusa posilstva, saj z njo na sodišču gotovo ne bi uspelo. Dokazi so bili res »medli« – vsaj za tisti čas. Prvič domnevna žrtev niti ni vedela, kaj naj bi napadalec hotel početi z njo, drugič pa edina priča ni videla nobenega nasilja, ampak zgolj javno nemoralno.

Vaš razgled

Na Jesenicah so odprli prvi regijski gasilski vadbeni poligon na Gorenjskem. Namenjen bo usposabljanju okoli štiri tisoč operativnih gasilcev, ki vsak dan izkazujejo svoje znanje, veščine in pogum v kopici nevarnih situacij, najsi bo v boju z ognjenimi zublji ali interventnem reševanju. Močan naliv in sunki vetra na uradnem odprtju jim tako niso povzročali pretiranih preglavic. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Mnogi trenutki se žal – ali pa na srečo – izgubijo v času kot solze v dežju, nekatere pa v večnost ujamejo fotografije, tajni agenti našega spomina. Za tiste najboljše praviloma poskrbijo prekaljeni fotografi – na lov za izgubljenimi zakladi, ki jih skrivajo jesenice, so se nedavno tako podali tudi marljivi lovci podob tamkajšnjega fotografskega društva. S. L.

Nove knjige (559)

France Bevk: od Pestrne do Čedermaca

MIHA NAGLIČ

»Iz obdobja po vojni je omeniti Bevkovo, sicer kratko erotično razmerje, ki ga sam nikoli ni zanikal, pa ga tudi prikrival ni. Bilo je leta 1950. Poleti je Davorina zbolela in je ostala dlje časa v bolnišnici. Po vrnitvi domov je kmalu ugotovila, kako so potekale zadeve med njeno odsotnostjo. Kot ženska seveda ni trpela ne lojalne konkurence in je nosečo Pepco, ki je takrat pri njej služila, gladko nagnala tja, od koder je prišla, v Čezsočo. O tem, kako se je Bevk iz te poletne zagate diplomatsko izmazal, pisni viri ne navajajo. Njegovo značilno muzanje mu kaj dosti ni pomagalo, si je pa s tem dejanjem precej spodstrigel

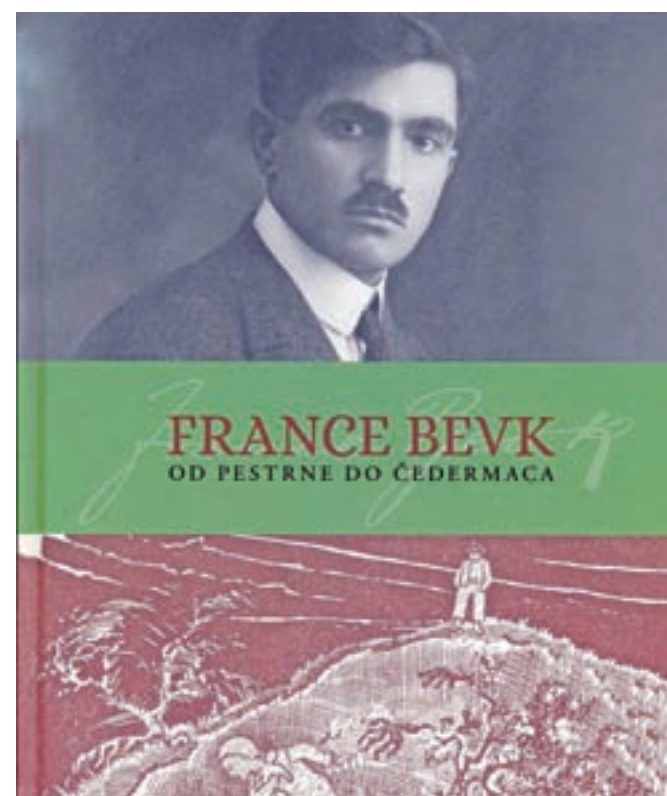
krila svojega mladostniško še vedno razigranega libertinstva. Kakorkoli, iz trenutkov tega erotičnega približevanja se je naslednje leto meseca marca v Ljubljani rodil fantek Marjan. Bevk je sina posvojil in do konca ohranjal pristne očetovske in zavetniške odnose z njim, kakor z otroki vseh svojih zvez doslej, nič drugače do matere Pepce. Kratak pogled na številne dopise, razglednice in pisma, ki jih je pisatelj pošiljal z vseh koncev svojega bivanja in jih je po sinovih predelih v Čezsoči za celo skladovnico, so bili vedno naslovljeni na ljubega Jančka in prav tako Pepco. Oče je Marjanu pogosto pisal, spraševal po tem in onem, mu pošiljal denar... Marjan je prav z očetovo pomočjo doštudiral, se je

pa navkljub vsemu v useljenih njegovih nezavednega vse življenje vlekla neprijetna senca nezakonskega otroka. Marjan Bevk je bil za svoje okolje, z materjo sta živela na vasi, nezakonski in je ostal vso rosno mladost, do devetega leta, sin nezakonske matere Pepce Kravanja. Ko je France Bevk pred pogrebom ležal v avli novogoriške občinske stavbe, devetnajstletnemu Marjanu ni bilo dovoljeno, da bi se poslovil od očeta.« (str. 72)

Odlomek je iz imenitnega albuma, ki je izšel ob Bevkovi dvojni obletnici (1890–1970). Tu omenimo

France Bevk: od Pestrne do Čedermaca, album, glavni avtor Boris Jukić, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2020, 288 strani

samo eno »podrobnost«: da »najplodovitejši« slovenski pisatelj to ni bil samo v knjižni produkciji (164 knjig, s ponatisi in prevodi vred okrog 230), ampak tudi v spočenjanju otrok. V knjigi je na strani 81 naštetih osem otrok štirih mater: Konstanca, Aleksander, Stanislav in Ciril Jurij Bevk (z Lucijo Mavri Bevk), Vasilij in Sonja Ocvirk (z Miro Ocvirk), Jerica Bevk (z Davorino Bratuž Bevk) in Marjan Bevk (s Pepco Kravanja). Vsaka čast! Še posebej zato, ker je za vse te zakonske in zunajzakonske otroke razmeroma dobro skrbel.

HUMOR, HOROSKOP

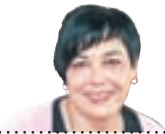
Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10 %. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

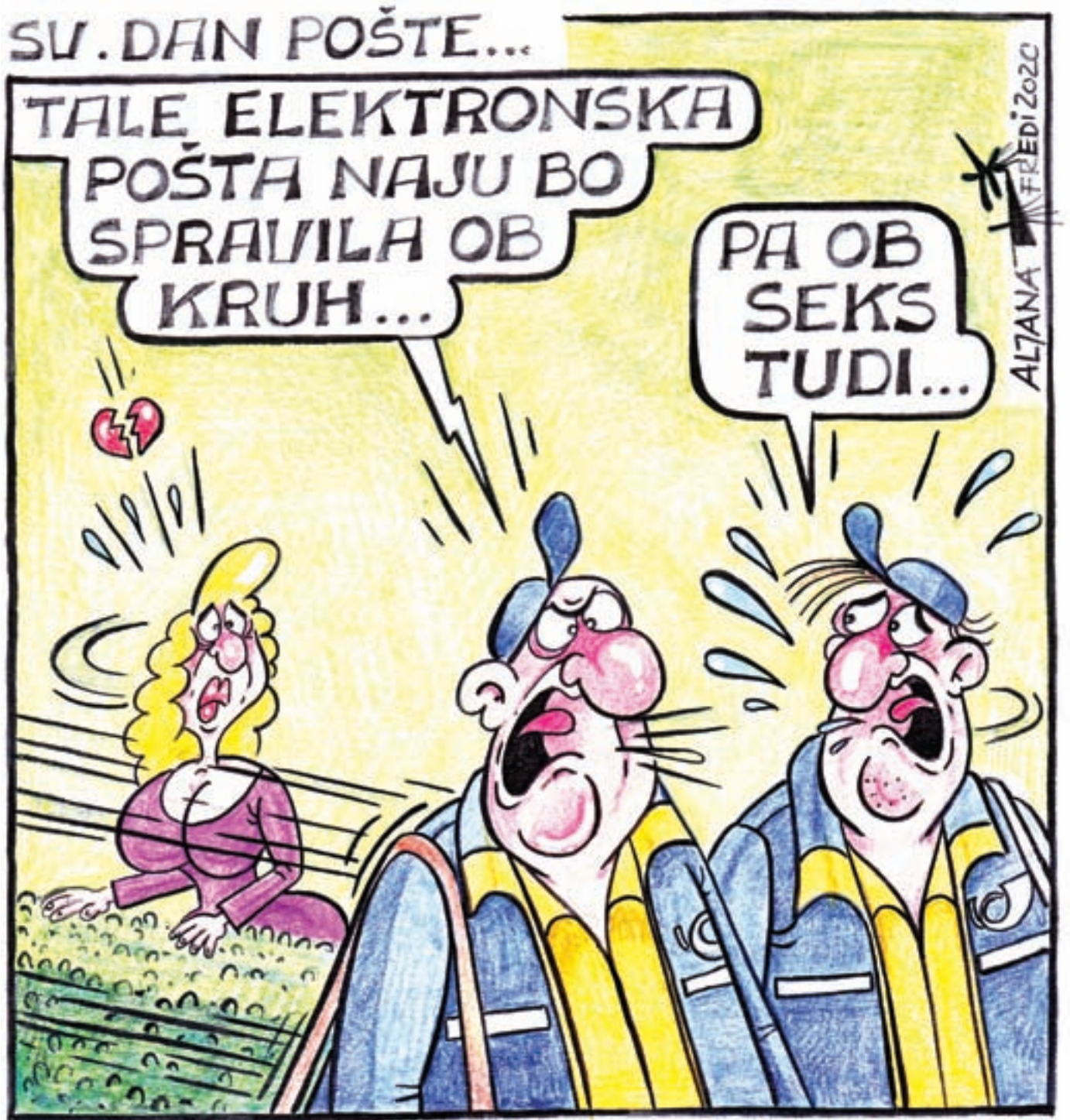
Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

- Oven (21. 3.–21. 4.)**
V teh dneh boste prišli do križpotja in težko se bo odločiti, katero pot izbrati. Povezano bo s poslovnim svetom in trenutno prav preveč ne verjamate v svoje sposobnosti. K sreči se še pravi čas obrnete in na koncu se vse uredi.
- Bik (22. 4.–20. 5.)**
Vsak dan se vam bo zgodilo kaj zanimivega, zato ne boste imeli časa, da bi se obremenjevali s stvarmi, ki so vam še nedolgo nazaj povzročale skrbi. Radi ste v pozitivni družbi, saj veste, da negativnost nikoli ne prinese nič dobrega.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)**
Tudi tokrat boste razdvojeni, saj ne boste vedeli, ali najprej pomagati drugim, ki vas stalno potrebujejo, ali pa posvetiti več časa sebi, kar vam tudi veliko pomeni. Brez skrbi, kot vedno boste vse razrešili. Čaka vas kar nekaj lepih trenutkov.
- Rak (22. 6.–22. 7.)**
Svoja čustva preveč skrivate pred drugimi, saj mislite, da ste edini, ki lahko kaj naredite. Prijatelji niso samo takrat, kadar ste odlično, ampak tudi takrat, ko ne gre vse po načrtu. Presenetili se boste, saj boste naredili nekaj, česar v preteklosti ne bi nikoli.
- Lev (23. 7.–23. 8.)**
Ker ste zadnje čase počivali, vas v teh dneh čaka kar nekaj dela, ki ste ga dolgo prelagali. Obrestovalo se vam bo seveda s finančne plati in na koncu boste več kot zadovoljni. Sedaj je tudi pravi čas za večji nakup, ki vam veliko pomeni.
- Devica (24. 8.–23. 9.)**
Počasi, a zanesljivo prihajate nazaj v svoje življenjske tirnice. Za nekaj časa se vam je čas ustavil, zdaj pa greste veselo naprej. Novi podvigi čakajo na vas in nič vam ne bo težko. Kmalu dobite dobro priložnost za nov denarni priliv.
- Tehtnica (24. 9.–23. 10.)**
Pred vami je cel niz sprememb. Ker bodo vse pozitivne, ni potrebe po strahu in dvomih. Res je, da ne marate novih stvari, dobro se počutite ob tem, kar poznate. Ampak pot je vedno samo naprej in vedno se kaj spreminja in na novo gradi.
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)**
Zadnje čase ste prevzeli nase preveč bremen in včasih pomislite, da tega ne boste zmogli, saj je vsega preveč. V teh dneh vas glede tega čakajo dobre spremembe in kolo se končno obrne in se začne vrteti v vašo smer. Besede pridejo na dan.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)**
Zaradi razmer, ki smo jih vsi občutili, so nekoliko počakale razne poti in potovanja. Prišel je čas, ko se odprejo možnosti in ne boste dolgo čakali, da uredite stvari za nazaj. Brez skrbi, nič ni zamujeno in vse boste lahko uredili, kot je prav.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)**
Ljubezen že nekaj časa postavljate na stranski tir oziroma se pretvarjate, da vam je vseeno. V sebi se zavedate, da to ni res, niste pa bili sposobni česarkoli spremeniti. Čaka vas situacija, ki se ji ne boste mogli izogniti, in zelo boste presenečeni.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)**
Vedno bolj spoznavate, da je denar samo plačilno sredstvo, ne prinese pa prave osebnosti sreče. Vse drugo je lahko na prvem mestu. Naredili si boste seznam, česa si res želite, in vse se vam začne obračati v pozitivno smer.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)**
V poslovnem svetu se vam bo veliko dogajalo. Nekatere stvari se ne bodo hitro odvile, druge pa toliko hitreje. Potrebovali boste pomoč drugih in organizacija bo pomembna, sicer vam bo zmanjkalo časa. Sprejmite odgovornost.

TA JE DOBRA

Kdaj iz krize

Američan, Rus in Slovenec moledujejo Boga, naj jih vendarle usliši.

Američan: »Kdaj bomo mi prišli iz krize?«

Bog: »Čez 50 let!«

Američan bruhne v jok: »Tega jaz ne bom dočakal!«

Rus: »Kaj pa mi? Kdaj mi zlezemo iz krize?«

Bog: »Čez 70 let!«

Rus obupano zajoka: »Ajej, tega ne bom dočakal!«

Slovenec: »Pa mi? Kako kaže Slovincem?«

Bogu se ulijejo solze. Neutolažljivo joka. Slovenec ga začudeno gleda in vpraša: »Ja, zakaj pa ti jokaš?«

Bog ihtiče: »Zato, ker tega pa niti jaz ne bom dočakal!«

Za vsak primer

»Preden sedete v moj avto, moram pregledati vašo dlan,« reče taksist človeku, ki se hoče peljati z njegovim taksijem. »Od kdaj pa se pred vožnjo gleda v dlan?« je začuden njegov potencialni potnik.

»Imam slabe zavore in sprejemam samo potnike z dolgo življenjsko črto,« reče taksist.

Pogled v prihodnost

Jasnovidca se zabavata:

»Letos bomo imeli strašno mrzlo zimo!«

»Ja, spominja me na zimo leta 2038.«

Med besedami

Kateri afriški kopitar ne mara vrtnih hišk? Antilopa.

LAŽJI SUDOKU

8			9		4	5
	7	4	8		1	2
9			5			3
	1		6			9 3
	3	7		2	5	
2	9		8			4
	5		4			9
	4		6		5	8 1
6		7		9		4

Rešitev:

9	6	1	2	8	9
2	1	9	7	6	3
6	9	7	5	1	4
4	9	8	7	5	6
9	3	7	2	5	1
1	8	2	6	4	9
6	2	9	5	1	7
9	1	5	9	2	6
8	1	6	9	7	4

TEŽJI SUDOKU

3			1	2		
	6			9	8	
5		1				
8				3	5	4
4	5					2 1
	1	7	5			6
					9	7
		9	6			5
			9	1		4

Rešitev:

9	1	5	6	9	2	9
8	2	1	9	6	7	3
4	9	8	7	2	5	1
9	3	7	2	5	1	6
1	2	6	8	9	5	7
6	9	5	1	2	9	8
2	7	9	6	1	6	5
5	9	2	4	1	9	6

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

V knjigi vam razkrivamo koristne nasvete in postopke za domačo pripravo mlečnih izdelkov. Od najbolj preprostih, kot so kisló mleko, jogurt, kefir do zahtevnejših mehkih sirov v slanici, mocarele, sira za žar in drugih izdelkov iz smetane. V knjigi je poleg cele palete navodil za izdelavo tudi več kot 40 slastnih receptov za jedi, za katere so poleg drugih sestavin uporabljeni tudi mlečni izdelki.

168 strani, 17 x 23,5 cm, brošura

18 EUR

* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po cenu Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

SESTAVIL: F. KALAN	VRSTA KAMNINE	POKLON BERAČU	GALATEJIN LJUBIMEC, ACIS	KULTURNA RASTLINA	EVA BOTO	VODNA ŽIVAL S KLEŠČAMI	ANGLEŠKO PIVO SOSEDE IRANCEV	JAPONSKA VULKANSKA GORA	REKA V FRANCIJI, SAONE	SLIKARKA KOBIČICA SLOV. GOL- MAN (JAN)	12	OBDOBJE, EPOHA AFRIŠKO DREVO	NOGO- METAŠ BENZEMA KALCIJ	JUDOV SIN	ODEJA (NAREČNO)	VZDEVEK RADKA POLIČA UDAV	7
AMATER- STVO							14	JADRANSKI OTOK DEL BLEDA									
OTOČJE V BEN- GALSKEM ZALIVU								KAR JE IZDOLBENO V KAJ SEČ									
JADRANSKI OTOK			19		LADUSKA KABINA			RT NA JUGU ŠPANIJE OBVODNO DREVO									
JUTRANJA PADAVINA					MERSKA KOLIČINA	MIK, DRAŽ KOŠČEK LAVE	10	KLJUKA, KAVELJ DRŽAVA V SR. AMERIKI									
ZONE ŠKARJA			ZIDARSKA ŽLICA NORD. BOGI- NJA, IDUNA					IKAROS (KRAJŠE) POD- STREŠJE		SLADKO TROPSKO SADJE	SL. RISAR STRIPOV (EDI)	BLAGAJNA					
PARNI ORGAN VIDA				IT. SKLA- DATELJ (GIOVANNI MARIA)				PRIPADNIK BASKOV KRAVJI MLADIČ									
STENA				ORIS, OČRT IVAN TAVČAR				PEVKA KOVACIČ MREŽASTA TKANINA									
ESKIMI (LASTNI NAZIV)	13							UMETNOST (LAT.) SLIKARSKA TEHNIKA			3						
KEMIJSKI ELEMENT (Ta)							17	TENISAČ SAMPRAS IT. NO- GOMETNI KLUB									

Nagrade: 1. nagrada – darilna kartica želja v vrednosti 15 EUR, 2. in 3. nagrada: knjiga

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 21. oktobra 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	

Zaradi prenove perona vlak ne bo vozil

Slovenske železnice bodo prenovile peronsko infrastrukturo na postaji Kamnik Graben, zaradi česar vlak od 10. oktobra do 29. novembra ne bo vozil do te končne postaje.

JASNA PALADIN

Kamnik – Ob železniškem postajališču Kamnik Graben je v začetku letošnjega leta Občina Kamnik zgradila parkirne prostore po sistemu P+R, s čimer želijo občane spodbuditi k pogostejši uporabi javnega prevoza, sploh vlaka.

Stanje železniškega postajališča na Grabnu je kljub temu ostalo nespremenjeno, kar pa se bo že kmalu spremenilo. Slovenske železnice bodo v teh dneh namreč začele celovito prenovo dotrajane peronske infrastrukture, ki bo omogočala bolj kakovostno uporabo in dostop do železniških storitev poleg ostalim potnikom tudi starejšim občanom in invalidom. Na postaji je predvidena rekonstrukcija tirov, gradnja novega perona ter izgradnja nadstrešnice za potnike, prav tako bo peron tudi na novo

razsvetljen, in sicer s sodobnimi LED-svetilkami. Nadgradili bodo tudi signalno varnost, ki bo omogočala varno vožnjo vlakov.

Nadomestni avtobusni prevoz

Dela bodo potekala od 10. oktobra do 29. novembra, v tem času pa vlaki na relaciji Kamnik Graben in Kamnik mesto ne bodo vozili. Organiziran bo nadomestni prevoz z avtobusi do prve vstopne postaje za prevoz z vlakom, in sicer do postaje Kamnik (Kranjska cesta).

Zaradi gradnje bo zaprtih tudi nekaj parkirišč ob peronu, a je občina že zagotovila nadomestna parkirišča za okoliške stanovalce, in sicer za Domom kulture Kamnik – na parkirišču, označenem za parkiranje za dve uri, kjer pa bo v tem obdobju možno celodnevno brezplačno parkiranje.

pa je obvezna najava udeležbe. Prijave in več informacij na: info@ctrp-kranj.si, 040 303 752 in FB-strani Centra.

Tradicija ribogojstva in ribja kulinarika

Zalog pri Cerkljah – Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj v okviru 2. Ribjega festivala Gorenjske (operacija Ribja kulturna dediščina) vabi na izobraževalno-turistični dogodek z naslovom Predstavitev tradicije ribogojstva in ribogojnici Vodomec Zalog in tradicije ribje kulinarike Gorenjske. Dogodek bo jutri, v soboto, 10. oktobra, z zborom ob 10. uri pri ribogojnici Vodomec Zalog (Zalog pri Cerkljah 103, Cerklje na Gorenjskem). Na dogodku se držite varnostnih navodil organizatorja. Udeležba je brezplačna, zaradi organizacije pa je obvezna najava udeležbe. Prijave in več informacij na: info@ctrp-kranj.si, 040 303 752 in FB-strani Centra.

IZLETI

Vsi izleti odpadejo

Kranj – Društvo upokojencev Kranj obvešča, da zaradi nastale situacije v zvezi s koronavirusom vsi planinsko-pohodniški izleti v mesecu oktobru odpadejo.

Na Kalški greben

Kranj – Planinsko društvo Iskra Kranj v soboto, 17. oktobra, vabi na Kalški greben, markanten vrh, ki povezuje skupino Krvavca z osrednjimi Grintovci. Z avtomobili se boste zapeljali v bližino gorske kmetije Roblek, kjer bo izhodišče. Hoje po ponekod zahtevnem terenu (jeklenice) bo od sedem do osem ur (počitki niso všteti), višinska razlika 1400 metrov. Izlet je primeren za izkušene planince z dobro kondicijo. Ne pozabite na čelno svetilko in drugo predpisano opremo. Odhod z lastnim osebnim prevozom izpred Mercator centra Primskovo bo ob 5.30. Prijave: Stanko Dolensek, tel. 040 20 61 64, stanko.dolensek@gmail.com; Breda Pirc, tel. 051 397 040, bredapirc@gmail.com. Ob prijavi sporočite kontaktni podatek. Prijava je veljavna s potrdilom vodnika.

Zadnji letošnji kolesarski izlet

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje vabi v torek, 13. oktobra, na zadnji letošnji kolesarski izlet po mejah cerkljanske občine. Ogleдали si boste tudi čebelarški muzej na Spodnjem Brniku. Zbor bo ob 9. uri pred AMD Cerklje. V primeru slabega vremena bo izlet v četrtek, 15. oktobra.

Jesenski pohod po Udin borštu

Strahinju – Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj v okviru programa Podeželsko razvojno jedro vabi na izobraževalno-turistični dogodek Jesenski pohod med jamami,

vrtačami, dihalniki ... in rokavnjači Udin boršta. Vodil bo dr. Mitja Prelovšek, dober poznavalec tamkajšnjih kraških pojavov in jamar. Pohod bo jutri, v soboto, 10. oktobra, z zborom ob 14. uri (zaključek do 18.30). Mesto zbiranja je v Strahinju (pri gostilni Bovavc). Na dogodku se držite varnostnih navodil organizatorja. Udeležba je brezplačna, zaradi organizacije pa je obvezna najava udeležbe. Prijava in več informacij na: info@ctrp-kranj.si, 040 303 752 in FB-strani Centra.

PREDAVANJA

Proučevanje Svetega pisma

Kranj – Krščanska adventistična cerkev Kranj vabi jutri, v soboto, 10. oktobra, v Dom krajanov Primskovo na proučevanje Svetega pisma s temo Družina ob 9. uri ter predavanje Vzeti in puščeni ob 10. uri.

RAZSTAVE

Akvareli

Naklo – KUD LIK Naklo vabi danes, v petek, 9. oktobra, ob 18.30 na odprtje slikarske razstave Akvareli v Pavlinovi galeriji v kulturnem Domu J. Filipiča Naklo. Razstava bo v mesecu oktobru na ogled ob nedeljah od 10. do 12. ure, druge dni pa po dogovoru. V galeriji se seveda upoštevajo navodila NIJZ.

PREDSTAVE

Abonmaja ne bo

Visoko – Kulturno-umetniško društvo Valentin Kokalj Visoko obvešča, da je upravni odbor društva odločil, da glede na sedanjo situacijo v letošnji sezoni ne bodo organizirali abonmaja. Če bodo razmere dopuščale, bodo organizirali ogled dveh predstav, ki sta v spomladanskem času zaradi epidemije odpadli. O vsem vas bodo obvestili.

LOTO

Rezultati 81. kroga – 7. oktobra 2020
1, 10, 12, 18, 22, 28, 36 in 31

Loto PLUS: **2, 9, 14, 24, 32, 33, 34 in 5**
Lotko: **6 3 8 8 4 7**

Sklad 82. kroga za Sedmico: **250.000 EUR**
Sklad 82. kroga za PLUS: **1.110.000 EUR**
Sklad 82. kroga za Lotko: **310.000 EUR**

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

KOPALNI AVTOBUS TERME BANOVC 9. 11., **TRST** 11. 11., **MARTINOVANJE IN KAKIJI** 14. 11., **MOŽNOST KORIŠČENJA TURISTIČNIH BONOV** na naslednjih destinacijah: **STRUNJAN** 9.–14. 12., **BERNARDIN** 9.–14. 12., **BANOVC** 2.–7. 12., **ŠMARJEŠKE TOPLICE** 28. 11.–4. 12., **RADENCI** 22.–27. 11. www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PIREDITVE

Odpoved prireditve Po Trubarju za vedno zapisani v srce evropske kulture

Cerklje – Organizatorji prireditve Po Trubarju za vedno zapisani v srce evropske kulture, ki bi morala biti danes, v petek, 9. oktobra, ob 19. uri v Kulturnem hramu Ignacija Borštnika v Cerklja in so jo pripravili ob letošnjih Dnevih evropske kulturne dediščine in prazniku Občine Cerklje, obveščajo, da je prireditev odpovedana.

Terenska predstavitev analize vodnih izvirov

Preddvor – Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj v okviru operacije Bogastvo narave vabi na terensko predstavitev rezultatov analize izbranih vodnih izvirov v občinah Preddvor in Jezersko. Prisoten bo tudi dr. Rajko Slapnik, ki je izvajal kemične in biološke odvzeme vzorcev. Sprehodi se boste do zajetja Nova vas ter nato do izvira potoka Bistrica. Ta z vodo napaja jezero Črnava in je bil vključen v analizo. Dogodek bo danes, v petek, 9. oktobra, zbor pa bo ob 16. uri pri Hotelu Alma (nekdanji Hotel Bor) ob jezeru Črnava. Na dogodku se držite varnostnih navodil organizatorja. Udeležba je brezplačna, zaradi organizacije

#OstaniZdrav

Aplikacija za varovanje zdravja in življenja ljudi

Pomagajte zaveziti širjenje novega koronavirusa.

080 17 87

Naložite si
#OstaniZdrav
še danes.

Imam izbiro. Ravnam odgovorno.

Prvi korak k oživitvi Koble

Občina Bohinj je z odlokom vzpostavila pogoje za podelitev koncesije za gradnjo žičniške naprave na območju dosedanje vlečnice Kozji hrbet na Kobli. V Bohinju upajo, da bodo morda nad Bohinjsko Bistrico lahko smučali že to sezono.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Bohinjski občinski svet je na zadnji seji potrdil odlok o koncesiji za gradnjo žičniške naprave Kozji hrbet in s tem omogočil začetek oživljanja smučišča na Kobli. Na tem nekoč zelo priljubljenem bohinjskem smučišču so namreč po stečaju podjetja Kobra ŽTG pred leti ustavili naprave, zaradi česar je občina podjetju pred osmimi leti odvzela koncesijo za vlečnico Kozji hrbet.

S sprejemom novega odloka bo mogoče izbrati novega koncesionarja in mu podeliti koncesijo za gradnjo žičniške naprave na območju dosedanje vlečnice, ki na 430 metrih premaguje osemdesetmetrsko višinsko razliko. Nedelovanje vlečnice in smučišča namreč, tako opozarjajo v Bohinju, predstavlja škodo za kraj, turistične delavce in tudi okolje, saj vlečnica zaradi nevdzdrževanja neprimer- no propada.

Občinski svetnik in predsednik Turističnega društva Bohinj Boštjan Mencinger je ob tem spomnil, da so na občini februarja sprejeli akcijski načrt Zima v Bohinju, s katerim so se zavzeli za krepitev zimske ponudbe, da bi bil Bohinj prepoznan tudi kot zimsko turistično središče, saj je sicer osem tisoč turističnih postelj, ki jih ima destinacija na voljo, pozimi precej slabo zasedenih.

Žičnica Kozji hrbet že skoraj desetletje ne obratuje več, nedelovanje smučišča pa predstavlja škodo za kraj, turistične delavce in okolje, poudarjajo v Bohinju.

S tem so dali signal tudi investitorjem, da bo občina podprla njihove namere.

Naprave na smučišču nad Bohinjsko Bistrico so osem let propadale in so v relativno slabem stanju, vendar pa

S sprejemom odloka bo mogoče izbrati novega koncesionarja za gradnjo žičniške naprave na območju dosedanje vlečnice Kozji hrbet, ki na 430 metrih premaguje 80-metrsko višinsko razliko.

je bil poskus zagona žičnice Kozji hrbet uspešen, kar je bil signal, da jo bo mogoče ponovno vzpostaviti, je povedal Mencinger in dodal, da je to prvi korak do tega, da bi skušali že v letošnji sezoni žičnico Kozji hrbet zagnati in tako bohinjskim otrokom ter gostom ponuditi smuko nad

Bohinjsko Bistrico. Mencinger predvideva, da bo občina tudi koncesijo za Kozji hrbet podelila obstoječemu koncesionarju za načrtovano novo smučarsko središče, poimenovano po nad-

morski višini Triglava 2864, torej podjetju 2864 Bohinj, ki je v večinski lasti Leitnerja. Ta je tudi kupil vse naprave in objekte družbe Kobra ŽTG v stečaju. Tako bi bil lahko ponovni zagon ene od žičnic iz kompleksa Kobra tudi prvi korak k uresničitvi že vrsto let načrtovanega projekta

smučarskega centra 2864, ki bi bil za bohinjsko turistično sezono prelomen. Projekt je sicer še vedno v postopku pridobivanja okoljevarstvenega in gradbenega dovoljenja.

Svetnik Bojan Traven je ob tem na seji opozoril tudi na smučišče na Voglu, od katerega je trenutno odvisna zimska sezona v Bohinju. Meni, da bi občina morala začeti razmišljati tudi o pomoči ob epidemiji prizadetemu Voglu. Poudaril je še, da mora Bohinj kot odlična pohodniška destinacija gostom ponujati tudi zimsko pohodništvo v povezavi z gorskimi kočami, turnim smučanjem in krpljanjem ter izrazil upanje, da bo občina v prihodnje za spodbujanje razvoja zimske ponudbe namenila še več sredstev.

Za družine prost vstop v muzej

Radovljica – Ob Tednu otroka Muzeji radovljiške občine (MRO) v galeriji Šivčeva hiša jutri, 10. oktobra, pripravljajo družinsko delavnico Z igro do dediščine. Na delavnici, ki se bo začela ob deseti uri, si bodo udeleženci ogledali razstavo o Almiri, spoznali pomen ročnega dela in tradicionalne tehnike prepletanja niti ter ustvarili svoje izdelke. Delavnica je brezplačna, se je pa treba nanjo predhodno prijaviti. Ta teden sicer MRO družinam omogočajo prost vstop v Čebelarški in Mestni muzej v Radovljici.

Obnovljena zajetje Ajdna in vodohran Moste

Žirovnica – Javno komunalno podjetje Jeko je obnovilo zgornje zajetje Ajdna in vodohran Moste, iz katerih se s pitno vodo oskrbuje okrog tisoč prebivalcev iz naselij Moste in Breg, po potrebi tudi iz Žirovnice in delno Sela. Kot so pojasnili, si prizadevajo, da bi pitna voda iz vodnega vira Ajdna še naprej ostala neobdelana, torej naravna. Posebno pozornost namenjajo omrežju, saj poleti prihaja do dviga temperature vode v naselju Breg, zato so že začeli pogosto spirati hidrantno omrežje.

Jeseniški hokejisti v rožnatem

V HDD SIJ Acroni Jesenice so se odločili, da bodo tudi letos sodelovali pri ozaveščanju o raku dojč.

VILMA STANOVNIK

Jesenice – Hokejisti HDD SIJ Acroni Jesenice bodo tudi letos, tako kot v lanskem sezoni, na domačih oktobrskih tekмах Alpske hokejske lige nosili rožnate drese. »Z nošenjem rožnatih dresov, ki jih bo namesto klubskega logotipa krasi- la rožnata pentlja, se bomo pridružili ozaveščanju o raku dojč. Tudi letos v akcijo vstopamo v sodelovanju s

odšteti največ, ga bo po zaključku licitacije prejel po pošti. Celotni izkupiček licitacije bodo namenili združenju Europa Donna Slovenija.

»Igralcem nam zelo veliko pomeni, da smo del projekta Rožnati oktober, ker v svojih širših družinah vsak pozna osebo, ki je že prebolela ali se še vedno bori z rakom dojč. Mi smo ponosni, da lahko o tem ozaveščamo in da v oktobru nosimo ro-

Tako kot v lanskem sezoni bodo jeseniški hokejisti tudi letos na domačih oktobrskih tekмах Alpske hokejske lige ponosno nosili rožnate drese. / Foto: Domen Jančič

slovenskim združenjem za ozaveščanje o raku dojč Europa Donna Slovenija, pridružilo pa se nam je tudi podjetje Tosama, d. o. o., ki je v celoti pokrilo stroške izdelave letošnjih rožnatih dresov. V klubu se jim ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo,« pravijo v vodstvu HDD SIJ Acroni Jesenice in dodajajo, da bo med 12. in 31. oktobrom na uradnem klubskem profilu na Facebooku potekala licitacija rožnatih dresov, ki jih bodo nosili na tekmah. Tisti, ki bo za posamezni dres pripravljen

znate drese,« je povedal kapetan jeseniškega moštva Andrej Tavželj.

»Veseli smo, da v HDD SIJ Acroni Jesenice že drugo leto zapored prepoznajo pomen ozaveščanja o raku dojč v svojem lokalnem in športnem okolju. Pomembno je, da naša skupna sporočila o pomenu zdravega načina življenja in zgodnjega odkrivanja raka dojč dosežejo čim širi krog ljudi, zato smo veseli podpore,« je povedala Tanja Španič, predsednica društva Europa Donna Slovenija.

Pekovska premiera: kruh Roza oktober

Ljubljana – S kruhom Roza oktober, ki so ga pripravili v Žitu in se prodaja v Lidlovih trgovinah v okviru pekovske premiere meseca, podpirajo Slovensko združenje za boj proti raku dojč Europa Donna. Od vsakega prodanega izdelka bodo skupaj donirali 0,50 evra za podporo njihovem programu Roza, ki ponuja psihosocialno podporo bolnicam, njihovim otrokom ter drugim svojcem obolelih za rakom dojč in raki rodil. Kruh Roza oktober so v Žitu zasnovali posebej za to priložnost, vsak hlebček je opremljen s posebno užitno krušno nalepko, na kateri je rožnata pentlja, simbol solidarnosti in boja proti raku dojč.

vremenska napoved

Danes in jutri bo večinoma sončno z jutranjo meglo po kotlinah. V nedeljo bo oblačno in deževno. Občutno hladneje bo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

6/20 °C

SOBOTA

6/20 °C

NEDELJA

7/8 °C

